

CDR 1992

~~90411:92~~
93411:92

CONVENTIA DEMOCRATICA
din ROMANIA
Bucuresti, Iulie, 1992

PLATFORMA - PROGRAM
A
CONVENTIEI DEMOCRATICE
din ROMANIA

pentru scoaterea Tarii din criza

• MANIFESTUL PLATFORMEI - PROGRAM A
CONVENTIEI DEMOCRATICE din ROMANIA

CAP. I - REFACEREA MORALA A SOCIETATII

- 1 - Societatea civila
- 2 - Reconcilierea nationala
- 3 - Cultura
- 4 - Biserica
- 5 - Invatamintul
- 6 - Femeia si familia
- 7 - Tineretul - sansa viitorului
- 8 - Sportul, turismul si recreerea

Cap. II - REFACEREA SI CONSOLIDAREA INSTITUTIILOR
STATULUI DE DREPT

- 1 - Separarea puterilor in stat
- 2 - Armata
- 3 - Ordinea publica si siguranta statului
- 4 - Administratia locala

CAP. III - RESTRUCTURAREA SI STABILIZAREA ECONOMIEI

- 1 - Restructurarea si stabilizarea macroeconomica
- 2 - Reconfigurarea proprietatii

3 - Restructurarea sectoriala

4 - Restructurarea sociala

CAP. IV - SECURITATEA SOCIALA

**CAP. V - CONVENTIA DEMOCRATICA, SINDICATELE,
ORGANIZATIILE PROFESIONALE si FAMILIA**

CAP. VI - MEDIUL IN CARE TRAIM

CAP. VII - ROMANIA - STAT EUROPEAN

1 - Prioritati

2 - Relatii externe

3 - Drepturile omului, minoritatile nationale

4 - Reintregirea teritoriala a Romaniei

**CONVENTIA DEMOCRATICA
DIN ROMANIA
Bucuresti, Iulie, 1992**

**PLATFORMA - PROGRAM
A
CONVENTIEI DEMOCRATICE
din
ROMANIA**

**pentru scoaterea Tarii din criza
prin LEGE, ADEVAR, RECONCILIERE SI REFORMA**

CONVENTIA DEMOCRATICA din ROMANIA reprezinta o alianta de partide si formatiuni care au vocatia democratiei si opteaza pentru schimbarea profunda a Romaniei prin construirea statului de drept, in care puterile, legislative, executive si judecatoreasca sa fie separate si garantat controlul lor reciproc, a unei economii de piata, cu valori sociale si ecologice, deschisa circuitelor economice si financiare internationale. Aceasta alianta, pe baza analizei situatiei reale din Romania actuala, in cazul chemarii ei la guvernare isi propune aplicarea unui program pragmatic, realist si transparent.

Obiectivul esential este desprinderea totala de comunism, prin limpezirea constiintelor si schimbarea mentalitatilor, prin refacerea statului de drept, impulsinarea economiei si asigurarea securitatii sociale, prin reintregirea teritoriului national si reintegrarea Romaniei in circuitul european.

Este necesara refacerea raportului firesc dintre morala si politica prin scoaterea acesteia de sub incidenta demagogiei, cinismului si setei patologice de putere, revenirea la traditiile spiritului de responsabilitate, tolerantei si la patriotismul luminat, care au fost puse la baza statului roman modern.

Inainte de toate, **poporul roman**, inca profund dezinformat asupra celor petrecute in intervalul 1944 - 1989, va trebui sa afle intregul adevar despre aceasta perioada, cea mai tragica din istoria moderna a Romaniei. Dictatura comunista, adusa la putere de interventia militara straina, a sfasiat tesutul social, a impus indoctrinarea constiintelor, industrializarea fortata, colectivizarea brutala a agriculturii, degradarea mediului natural, a persecutat Biserica, a incalcat sistematic drepturile omului, a condamnat la mizerie cvasi-totalitatea populatiei tarii si a facut ca o insemnata parte a ei sa treaca prin infernul inchisorilor si lagarelor de munca fortata. Dupa dezghetul trecator de la mijlocul anilor '60, instaurarea dictaturii unei singure familii a accentuat dezvoltarea aberanta a societatii romanesti introducind noi disfunctii si dezechilibre.

Revolta anticomunista din decembrie 1989 a dezvaluit caracterul criminal al unui regim care nu a ezitat sa dea ordinul de a se trage in propriul popor. Prabusirea dictaturii comuniste,

desi platita cu pretul a peste 1000 de romani (900 dintre ei cazuti dupa 22 decembrie), nu a fost urmata de instaurarea climatului de transparenta si reconciliere dorit de imensa majoritate a comunitatii nationale.

Insusirea puterii de catre esalonul doi al ierarhiei fostului regim a favorizat aparitia si permanentizarea unor grave tensiuni politice, sociale si etnice care in repetate rinduri au impins tara pina in pragul razboiului civil.

Schimbarea realitatilor mostenite a fost permanent blocata de amploarea tendintelor de mentinere sau de restaurare a vechilor structuri. Este vorba, de fapt de incercarea disperata de a tine istoria pe loc, o lupta in care s-a folosit intregul arsenal psihologic si toata experienta in domeniul manipularii si diversiunii, dezinformarea prin presa si televiziune, crearea unor aparente de democratie pentru camuflarea unor realitati totalitare, utilizarea zvonurilor si a calomniilor pentru dezbinarea categoriilor sociale, etnice, si profesionale.

Criza profunda pe care o traverseaza in prezent Romania este definita de: **criza morala, criza de autoritate si credibilitate si criza economica si sociala.**

Sub aspectul functionarii institutiilor si al separarii puterilor in stat, **CONVENTIA DEMOCRATICA din ROMANIA** se pronunta pentru un SEF DE STAT cu rol moderator si de echilibru, pentru cresterea rolului PARLAMENTULUI - expresie autentica a democratiei reprezentative - si al GUVERNULUI in definirea directiilor principale ale politicii statului si in conducerea efectiva a treburilor acestuia. Privitor la forma de guvernament, **CONVENTIA DEMOCRATICA** apreciaza ca aceasta problema nu poate fi rezolvata decit printr-un referendum, desfasurat exclusiv pe aceasta tema si precedat de o informare corecta si obiectiva. De o importanta fundamentala pentru viitorul tarii este garantarea explicita prin Constitutie a proprietatii particulare si a protejarii ei.

CONVENTIA DEMOCRATICA subliniaza ca o conditie indispensabila pentru restructurarea economiei si crearii conditiilor necesare functionarii mecanismelor economiei de piata o constituie aflusul de capital strain, care la rindul sau este conditionat de stabilitatea si credibilitatea institutiilor politice. In acest context conditiile de desfasurare si rezultatele viitorului scrutin parlamentar, vor determina soarta Romaniei pentru o durata mai lunga de patru ani, perioada viitoarei legislaturi coincizind cu cea a reasezarii de fond a relatiilor politice, economice si de securitate si pe continentul european.

CAP. I REFACEREA MORALA A SOCIETATII

In afara foamei, intinericului, represiunii si terorii, poporul roman a cunoscut timp de 45 de ani efectele devastatoare ale lipsei de adevar si de moralitate. Controlul total al statului asupra cetateanului, incalcarea sistematica a drepturilor omului si anihilarea societatii civile au dus la degradarea valorilor morale, insotita de avintul demagogiei, al cinismului si indiferentei fata de suferinta oamenilor.

"Omul nou" a fost caracterizat prin pierderea credintei in Dumnezeu si a rusinii fata de semenii sai. Dupa inlaturarea dictaturii, dezinformarea succesiva si asmutirea a unor categorii sociale, profesionale sau etnice impotriva altora au dus la izbucniri de violenta si salbatice care au compromis imaginea externa a Romaniei mai mult decit au reusit sa o faca ultimii ani de dictatura comunista.

Deprimarea populatiei a devenit prea ingrijoratoare. Ea este rezultatul reducerii

generale a nivelului de trai, al nesiguranței cu privire la ziua de mâine, a neîncrederii în acțiunile legislativului și guvernărilor. Aceasta a făcut ca treptat elanul fiecăruia să scadă neașteptat de mult față de entuziasmul cu care s-a pornit după Decembrie 1989.

Pierderea încrederii și speranței a sporit fenomenul emigrării a zeci de mii de români, în special tineri, cu efectele lui incalculabile pentru viitorul economic, social și cultural al națiunii. Pe de altă parte, imigrarea necontrolată începe să devină un fenomen nou în România.

Pe lângă reorganizarea și reorientarea economică și socială, **CONVENTIA DEMOCRATICĂ din ROMANIA** se pronunță, mai ales, pentru:

- resurrecția morală a națiunii prin reînnoirea la valorile fundamentale ale libertății, dreptății, solidarității și credinței, adevărul, încrederea și loialitatea;
- cultivarea iubirii apăsătorului, a spiritului de toleranță și a respectului pentru demnitatea omului;
- excluderea din viața socială a corupției, fraudei, speculei, concurenței neloiale, abuzului de putere, a violenței fizice și verbale, a calomniilor și discreditării adversarilor politici;
- dezamorsarea prin dialog a oricărui conflict social, confesional sau etnic;
- concordanța dintre vorbe și fapte, dintre promisiuni și transpunerea lor în realitate, dintre programe și practica politică.

Toate acestea sunt necesare pentru că în lipsa lor este greu să se construiască instituțiile noi, cînd adevărul, încrederea și loialitatea lipsesc sau ele sînt deficitare.

În primul rînd, producția de bunuri intangibile - înțeleasă ca reconstrucție morală a societății - este o necesitate pentru redresarea și dezvoltarea producției de bunuri și servicii materiale. În al doilea rînd, adevărul, încrederea și loialitatea pot să se substituie bunurilor materiale într-o mare măsură, ceea ce este important cînd recesiunea este un fenomen îndelungat. În al treilea rînd, ritmul reformei este puternic influențat de potențialul de schimbare a organismului social prin rata naturală de ajustare a societății - definită ca viteză optimă a schimbărilor care maximizează funcția preferințelor societății (bunăstarea).

În acest context, amploarea schimbărilor necesare, multimea necunoscutelor și lipsa cunoștințelor necesare pentru a răspunde multitudinii de evoluții neprevăzute fac ca tipul de reformă să fie "stop and go" (inclusiv reveniri), ceea ce înseamnă că o continuare izbită a reformei este posibilă numai în condițiile în care în procesul de transformare dimensiunea politică și morală trec pe primul plan.

Numai persoane de o înaltă ținută morală și politică vor putea asigura o conducere eficientă și să înfruntească sprijinul populației dincolo de obiectivele transformării, deoarece credibilitatea, încrederea și receptivitatea populației, chiar la sacrificii, nu se nasc peste noapte. Cînd legitimitatea morală a puterii este îndoielnică, schimbările instituționale reale ajung ușor în impas sub presiunea factorului social.

1. SOCIETATEA CIVILĂ

Singura garanție a democratizării vieții este dezvoltarea amplă și rapidă a societății civile, care reunește toate formele vieții sociale independente de stat, de administrația centrală și locală.

În mod firesc, prin sociabilitate, oamenii se grupează în funcție de afinități, preocupări,

interese, creind nuclee ale societății civile, care se dezvoltă pe structuri independente de cele ale statului. Acestea, beneficiind de toate libertățile individuale și colective, cu respectarea constituirii legilor și reglementărilor de convietuire, devin filoane dinamice de inițiativa și progres, anticipând în permanentă direcții de orientare și dezvoltare.

Nu trebuie uitat că distrugerea societății civile a dus la dictatura și la sărăcie.

Societatea civilă înseamnă: exercitarea libertăților individuale și colective, exercitarea neîngrădită a drepturilor omului, desfășurarea democratică a vieții publice, garanții și încurajarea proprietății particulare, privatizarea accelerată a proprietății de stat, toate elemente necesare asigurării unei economii rentabile, a prosperității fiecărui cetățean și a fiecărei familii.

CONVENTIA DEMOCRATICĂ optează pentru ameliorarea Constituției în sensul consfintirii depline a tuturor garanțiilor acordate proprietății particulare. Proprietarii își vor exercita toate drepturile, fără îngrădirea folosinței și dispunerii asupra proprietății lor.

Marimea și extinderea proprietății vor crea obligații proporționale cu importanța lor. Întrebuințarea proprietății trebuie să stimuleze în același timp și bunăstarea generală.

Privatizarea proprietății de stat va fi realizată, respectându-se interesul național, fără violență socială, în mod ordonat și favorabil pentru toți cetățenii. Procesul de privatizare a proprietății de stat trebuie să asigure un grad mult mai mare de libertate individuală și de asociere, de inițiativa particulară în toate domeniile vieții: economic, social, intelectual. Această independență față de structurile statului constituie singura protecție în fața abuzurilor statului împotriva cetățenilor, garanția respectării drepturilor omului.

Rolul statului se va limita la exercitarea funcțiilor sale administrative, diplomatice, militare, de asigurare a asistenței și protecției sociale.

Statul trebuie să asigure numai serviciile de bază, absolut necesare. Statul nu trebuie obligat să asigure de la sine și oricum existența cetățenilor săi. El are datoria să ofere protecția necesară și condițiile ca singuri să-și faurească o viață demnă pe măsura propriei valori și a muncii desfășurate.

CONVENTIA DEMOCRATICĂ va încuraja autonomia agenților economici, indiferent de natura proprietății, va stimula autonomia locală, viața comunităților mici și mijlocii, va înlesni revenirea tradițiilor și obiceiurilor în așa fel încât specificul local să se manifeste deplin, ca viața economică a așezărilor să fie firească și prosperă. Pentru aceasta este nevoie de un nou cadru legislativ, de o nouă politică economică, socială, culturală. Descentralizarea administrativă, asigurarea bugetelor locale, inițiativa cetățenilor sunt pilarii refacerii societății civile.

Sub toate raporturile, legea este făcută pentru om și nu omul pentru lege. De aceea, statul, oamenii politici și administrația trebuie să fie slujitorii oamenilor și nu stăpînii lor.

Societatea civilă nu este o aglomerare de cetățeni egocentristi, ci o asociere prin sociabilitate de cetățeni responsabili față de această și îndreptați la toate libertățile necesare îndeplinirii rosturilor lor, respectînd supremația legilor și instituțiile statului.

Statul de drept trebuie să devină un mijloc de protecție a societății civile, și prin aceasta un factor protector și apărător al cetățeanului. Viața cetățeanului trebuie așezată în centrul reconstrucției societății.

2. RECONCILIAREA NATIONALA

Impasul prin care trece tara are la baza o criza de ne incredere, atat la nivelul relatiilor dintre indivizi, cit si la cel al relatiilor, dintre individ si statul autor de crime, abuzuri si nedreptati. Pentru depasirea acestei crize si a tensiunii sociale generate de ea este necesara stabilirea unor criterii clare, de ordin juridic si moral, menite sa inlature confuzia, sa deosebeasca pe cei vinovati in mod direct de dezastrul ultimilor 45 de ani de aceia pentru care vinovatia aparenta s-a suprapus in mod difuz cu suferinta.

Pornind de la necesitatea adoptarii unei astfel de solutii, in spiritul dreptatii, dar si in cel al tolerantei si iertarii crestine, CONVENTIA DEMOCRATICA sustine urmatoarele:

- * Respingerea oricaror forme de blamare sau culpabilizare a milioaneilor de membri ai fostului partid comunist, inclusiv a celor care au ocupat functii de partid neretribuite, care nu au cules avantaje ilicite de pe urma calitatii de membru de partid si care sint chemati sa contribuie, pe masura intregii lor pregatiri si capacitati, la reconstructia politica, economica, sociala si morala a Romaniei.

CONVENTIA DEMOCRATICA socoteste orice incercare de discriminare a lor sau de asimilare cu adevaratii vinovati, diversiune a celor care urmaresc confuzia si intirzierea instalarii definitive in Romania A UNEI DEMOCRATII BAZATE PE RECONCILIARE.

- * Considerarea ca lipsiti de credit moral, pentru durata urmatoarelor doua legislaturi ale Parlamentului Romaniei, a fostilor activisti platiti ai partidului comunist si acadrelor fostei Securitati. In lipsa unor prevederi de acest fel ale legii electorale, facem apel la intelegiunea oamenilor de buna credinta, care vor sti sa-i identifice si sa nu le acorde increderea prin votul lor.

- * Impiedicarea temporara a accesului la functii publice a persoanelor care au comis abuzuri grave, temeinic dovedite, in timpul dictaturii comuniste.

- * Aducerea in fata justitiei, cu respectarea celei mai stricte legalitati, a persoanelor care, incepind cu 6 martie 1945, au introdus dictatura comunista in Romania, au initiat si condus principalele actiuni teroriste indreptate impotriva fiintei biologice si spirituale a natiunii. Aceste persoane, a caror cifra nu depaseste citeva sute, sint autorii prezumptivi ai unor crime impotriva umanitatii. Judecarea lor va contribui la scoaterea la lumina a adevarului ascuns decenii in sir si va ajuta generatia tinara sa cunoasca diferenta dintre bine si rau.

3. CULTURA

Un popor se inscrie in existenta si in istorie prin cultura sa. Fara o cultura originala si activa, orice popor se afla in pericol de a-si pierde identitatea si a deveni o simpla populatie, la cheremul intimplarilor istoriei.

Pe fondul general al dificultatilor economice de dupa Decembrie 1989, indiferenta si spiritul vindicativ al puterii au aruncat cultura romaneasca intr-o criza materiala care ii ameninta sansele de supravietuire si compromite imaginea libertatii actului de cultura.

Societatea trebuie sa asigure cetatenilor ei, pe linga securitatea financiara si sociala, si un mediu cultural de cea mai buna calitate, elevat. Cultura trebuie sa redevina unul din principalii factori de afirmare si manifestare a identitatii nationale.

In scopul salvarii si sustinerii culturii, CONVENTIA DEMOCRATICA se pronunta pentru:

- acordarea de subventii de stat pentru toate formele de creatie si difuzare a culturii: reviste, edituri, teatre, orchestre, ateliere si expozitii de arta, productie de disc, cinematografica

si televizuala;

- adoptarea legii sponsorizarii in cultura;
- protectia juridica a drepturilor de autor;
- descurajarea culturii de consum, a prostului gust, a poluarii morale, a kitsch-ului si pornografiei in materie de carte, ziaristica, arte plastice si film;
- recunoasterea si apararea prin lege a statutului de serviciu public al Radioteleviziunii, respectarea stricta a independentei acestei institutii fata de orice imixtiuni guvernamentale sau administrative.

- promovarea unei legislatii supte in domeniul posturilor particulare de radio si televiziune;

- infiintarea de fundatii culturale si revitalizarea activitatilor culturale urbane si rurale prin grija financiara a administratiilor locale;

- protejarea traditiilor autentice si obiceiurilor locale, potrivit calendarului religios si ocupatiilor specifice;

- adoptarea legii protejarii patrimoniului national si a unui plan de masuri urgente pentru stoparea degradarii acestuia, punerea in valoare a patrimoniului cultural national, interzicerea iesirii din tara cu scopul instrainarii a oricarui bun al acestuia si scutirea de taxe vamale a operelor de arta de valoare care intra in tara;

- o politica externa moderna si flexibila in domeniul culturii, incluzind programe de manifestari interne si masuri de stringere a legaturilor cu artistii, scriitorii si universitarii romani stabiliti peste hotare. Subventionarea promovarii culturii nationale in afara granitelor tarii.

- incurajarea subventiilor particulare, a persoanelor fizice sau juridice care finanteaza, sustin sau patroneaza manifestari culturale autentice;

- sustinerea, inca din scoala, prin programele scolare, a educatiei culturale care sa formeze gustul, spiritul critic si formarea deprinderilor perceptiv;

- apararea si protectia oamenilor de cultura si de arta, in tara si strainatate, respectandu-se si in acest domeniu sansele egale.

Privind patrimoniul, cultura, arta si presa minoritatilor nationale, acestea, sub toate aspectele, vor fi situate pe acelasi plan, ca interes si sustinere, ca si patrimoniul, cultura, arta si presa romana.

4. BISERICA

Institutie fundamentala pentru afirmarea identitatii neamului si pentru protejarea formelor si valorilor vietii lui spirituale, Biserica isi poate regasi demnitatea si autoritatea prin propria limpezire morala si prin participarea sa pacificatoare la viata publica.

Luind apararea celor nedreptatiti si persecutati, facindu-se permanent purtatoare a mesajului tolerantei si iertarii crestine, Biserica poate deveni un element principal in procesul de reconciliere nationala, de atenuare a conflictelor de ordin social, confesional si etnic.

Biserica - prin insasi misiunea ei - impune, prin actiune, o morala si un spirit, nu o anume politica.

Manifestarea si prezenta Bisericii in viata publica nu trebuie sa fie de natura conjuncturala si de decor. Este necesara activitatea Bisericii in sfera socialului, iar reprezentantii ei sa fie niste mediatori morali activi si nu simple prezente.

Purtatorii mesajului lui Cristos nu sint chemati catre politica efectiva, ci sa veghe-

ze asupra faptelor politice ale vremii pentru a corecta distorsiunile si greselile.

Pentru ca generatiile tinere sa aibe acces la valorile si traditiile vietii crestine, va fi sprijinita introducerea orelor de cultura religioasa in scoli. Vor fi descurajate suprasolicitarile festive care submineaza prestigiul institutiilor si practicilor religioase.

Se va incuraja promovarea cunoasterii culturii si artei religioase, parti indivizibile din cultura si arta nationala.

Biserica este purtatoarea infaptuirii mesajului caii bune a evolutiei socialului in spiritul adevarului. In acest fel Biserica va aduce o innoire morala in spiritul mentalitatii crestine in politica vremurilor noastre, ceea ce presupune recunoasterea si increderea in forta de implicare sociala a acesteia.

Biserica trebuie aparata de reperensiunile economiei de piata. Producerea si distribuirea obiectelor de cult se va reglementa prin lege, atat pentru a ajuta Biserica sa-si recapete independenta economica, cit si pentru evitarea indecentei si prostului gust.

Statul va subventiona lucrarile de salvare si de protejare a bisericilor, minastirilor si monumentelor de arta, iar legea patrimoniului national va facilita punerea celor mai importante dintre ele sub protectia UNESCO.

5. INVATAMINTUL

Obiectivul invatamintului este sa asigure tuturor copiilor si tinerilor tarii, in conditiile unei depline egalitati a sanselor, dezvoltarea deplina a calitatilor si aptitudinilor personale prin accesul la cunostintele generale de baza cit si la cele particulare necesare integrarii in viata socio-profesionala.

Scoala de toate gradele trebuie sa incurajeze si sa dezvolte toate componentele formative ale invatamintului - educatia religioasa si morala, simtul valorilor, respectul pentru patrimoniul cultural si stiintific national si al omenirii, dragostea de patrie si respectul pentru alte popoare.

Principalele carente ale invatamintului romanesc sint in prezent:

- insuficienta dotarilor si a spatiilor de invatamint, dar si lipsa lor de modernitate necesara;

- lipsa profesorilor cu o pregatire adecvata, mai ales in orasele mici si la sate;

- retribuirea si statutul social nesatisfacator al invatatorilor si profesorilor, de toate categoriile si de toate gradele;

- persistenta unor metode sau directii invechite de instruire, ceea ce face ca educatia sa fie aproape incapabila sa dea tinerilor noua formare de care este nevoie;

Dintre mijloacele prin care statul poate contribui la refacerea scolii romanesti,

CONVENTIA DEMOCRATICA din ROMANIA va asigura:

- adoptarea unei legi corespunzatoare pentru organizarea si functionarea optima a invatamintului romanesc, atat de stat cit si cel particular;

- alocarea pentru dezvoltarea invatamintului a unei sustineri financiare corespunzatoare, pe masura importantei esentiale in restructurarea si perspectiva noii societati romanesti, cit si pentru salarizarea corespunzatoare unui nivel de viata decent pentru corpul profesoral;

- gratuitatea invatamintului de stat de toate gradele si promovarea unor strategii, tehnici si metode moderne de instruire;

- adoptarea unei legislatii menite sa favorizeze sustinerea invatamintului de catre agentii economici;

- dreptul la orice tip de invatamint particular, organizat pe baze economice proprii;

- un sistem de concursuri pentru burse de studii în țară și străinătate;
- respectarea autonomiei comunităților de învățământ, protecția economică și socială a acestora și adoptarea unui statut care să corespundă rolului social al acestora într-o societate modernă;

- refacerea instituțiilor menite să susțină cu credite avantajoase cadrele didactice (de exemplu - Casa Corpului Didactic).

Pe aceste baze, se vor realiza câteva obiective imediate:

- dezvoltarea unui învățământ modern, flexibil în pregătire și adaptabil permanent cerințelor de specializare, ale cărui diplome să fie recunoscute în orice țară din Europa și din lume;

- adecvarea învățământului de toate gradele la exigentele treptei imediat superioare de perfecționare, astfel încât industria meditațiilor să fie treptat eliminată;

- organizarea unor clase sau licee dotate cu internate și burse destinate elevilor cu înzestrare deosebită;

- adaptarea programelor de învățământ pentru asigurarea noilor cerințe, a noilor meserii și tehnologii solicitate de piața muncii în perspectivă apropiată și de viitor;

- stimularea prin proprietate asupra pământului (închiriere, concesiune, improprietare, vânzare) pentru învățătorii și profesorii din mediul rural;

- reechilibrarea învățământului liceal și reabilitarea învățământului umanist de toate gradele;

- eliberarea învățământului de orice fel de constrângeri ideologice și politice;

- reforma sistemului învățământului pentru handicapați;

- instituirea unui sistem de reorientare socio-profesională a somerilor;

- modernizarea conținutului și metodelor învățământului românesc pentru a-i asigura integrarea în sistemul educațional european;

- reorganizarea ca școli de înaltă ținută morală și patriotică, de cultură generală și specifică a liceelor militare, pepiniere a elitei militare a țării;

- modernizarea sistemului de formare, perfecționare și selecție a cadrelor didactice;

- participarea elevilor și studenților la conducerea unităților de învățământ.

În contextul reformei învățământului, se va asigura cadrul care să ofere posibilitatea ca minoritățile naționale să învețe și să fie instruite în limba maternă la toate nivelele de pregătire, în concordanță cu angajamentele internaționale la care România este parte, și ținând cont de tradițiile, condițiile istorice și cele administrativ-teritoriale în care trăiesc minoritățile naționale.

6. FEMEIA ȘI FAMILIA

Necesitatea unui program special pentru situația femeii decurge din efectele cumulate ale perioadei comuniste și ale tranziției. În două direcții trebuie să se acționeze neîntârziat: în susținerea familiei și a femeii ca mamă și în protecția socială a femeii în viața profesională.

Dreptul imprescriptibil la bucuria de a fi mamă trebuie să fie ocrotit de către întreaga societate. Acest drept este periclitat de absența unei protecții sociale adecvate pentru mamă și copil, care trebuie să facă obiectul unei structuri guvernamentale speciale, ca în toate țările europene.

Măsuri urgente vor trebui să aibă în vedere atât protecția familiei ca atare cât și evitarea catastrofei demografice care se profilează în momentul actual când doar 25% din copiii concepuți ajung să se nască, și care primejduiește ființa națională:

- imbunatatirea conditiilor de asistenta medicala si sociala acordata mamei si copilului;
- concediu de maternitate platit integral timp de 12 luni si asigurarea conditiilor materiale de ingrijire personala a copilului pina la virsta scolara fara nici un prejudiciu economic, profesional sau social pentru mama;
- alocatii sociale pentru toti copii handicapati si protectia profesionala si sociala a mamelor acestor copii;
- reduceri de impozite, acordarea de indemnizatii pentru familiile sarace cu mai multi copii;
- crearea unei retele nationale de cabinete de planning familial, astfel ca femeile sa poata decide in deplina libertate si fara operatii traumatizante asupra maternitatii lor.

Privind viata profesionala a femeilor, se impune sustinerea profesiilor specific feminine si un program de reorientare profesionala pentru corectarea efectelor somajului care a afectat in primul rind personalul feminin.

De asemenea, se va promova permanent accesul economic, social si profesional pe principiul sanselor egale, dar si protectia femeii la munca care necesita un efort deosebit si este expusa conditiilor periculoase. Totodata se va recunoaste si se va influenta cresterea ponderii muncii casnice.

7. TINERETUL - sansa viitorului

Romania are un tineret curajos, entuziast si altruist, lucru dovedit in Decembrie 1989. In locul recunoasterii meritelor sale, acest tineret a fost victima a numeroase nedreptati si persecutii, culminind cu cele din iunie 1990.

Convinsi ca viitorul tarii se afla in mainile tineretului, ca tineretul reprezinta categoria de virsta cea mai puternic lovita de actuala situatie economica a tarii si ca ei trebuie ajutati sa se adapteze unui tip de societate pe care n-au cunoscut-o niciodata, **CONVENTIA DEMOCRATICA** propune un "Program de urgenta nationala pentru tineret", care printre altele, va cuprinde:

- asigurarea incadrarii in munca, in primul an de la absolvirea scolii, printre altele, finantarea de la bugetul statului a salariului lor si motivarea agentilor economici care angajeaza tineri;
- acordarea unei atentii speciale tineretului talentat, atat in timpul studiilor cit si pe parcursul formarii profesionale active;
- consilierea, prin sistemul educational, in vederea alegerii pregatirii vocationale;
- acordarea unei atentii deosebite tinerilor necalificati si transformarea activitatilor atipice in activitati tipice, precum si reinsertarea celor care si-au pierdut slujbele;
- acordarea de credite de stat facilitate, pe termen lung, pentru: continuarea si perfectionarea studiilor, construirea de locuinte, intemeierea gospodariei, initierea de activitati economice independente si asociative, procurarea de mobila sau alte bunuri de folosinta indelungata;
- acordarea unor reduceri la cheltuielile de transport, culturale, turistice, sportive;
- acordarea de prioritati tinerilor si familiei tinere la inchirierea locuintelor construite din fondul de stat;
- imbunatatirea conditiilor de viata ale tineretului studios, acordarea de burse de studii si de perfectionare in tara si strainatate;
- promovarea sociala si profesionala a tinerilor tinind seama exclusiv de criteriul valoric;
- stimularea ofertei de petrecere a timpului liber, sprijinirea activitatilor culturale si

sportive.

8. SPORTUL, TURISMUL SI RECREEREA

In conditiile vietii moderne sportul devine o necesitate, o premisa indispensabila pastrarii sanatatii la orice virsta, a prelungirii duratei de viata activa a omului.

Pornind de la situatia actuala, a unei miscari sportive, de toate felurile, dezorganizata, fara o capacitate de autodezvoltare a resurselor financiare necesare, fara o structurare adecvata pentru propulsarea unui sport de performanta competitiv, **CONVENTIA DEMOCRATICA** va initia un "Program reforma si de sprijinire a activitatii sportive scolare, de masa si de performanta", continind in principal:

- imbunatatirea treptata a dotarilor sportive ale scolilor (sala de gimnastica si joc, bazin de inot, teren de sport, material sportiv);
- includerea cu prioritate a jocurilor sportive in programul orelor de sport din scoli;
- antrenarea fiecarui elev in practicarea unui sport si organizarea unor activitati extrascolare in aer liber;
- organizarea unor activitati diferite pe categorii de virsta, capabile sa antreneze pe oameni in practicarea sportului (excursii, crosuri, marsuri, competitii de iarna etc.);
- organizarea unor activitati sportive pentru categoriile defavorizate natural (pentru handicapati);
- elaborarea regulamentelor pentru trecerea la profesionism a sporturilor capabile sa se autofinanteze;
- elaborarea unui program de perspectiva pentru dezvoltarea sporturilor olimpice, cu mijloace financiare adecvate pentru sprijinirea lor;
- incurajarea printr-o fiscalitate corespunzatoare a celor care subventioneaza construirea si intretinerea activelor specifice (sali, bazine, terenuri de sport etc.) si sponsorizeaza activitati sportive.

Fara a fi un obiectiv politic, sportul romanesc de performanta poate si trebuie sa contribuie la cunoasterea Romaniei in lume.

In ansamblu, sportul, fiecare unitate, fiecare organism sportiv, concomitent cu redefinirea statutului sportivului de performanta prin "Statutul de demnitate al sportivului de performanta", trebuie sa-si dezvolte gradul necesar de autofinantare. Se va initia si sprijini diversificarea unei sponsorizari cit mai cuprinzatoare a miscarii sportive.

CAP. II REFACEREA SI CONSOLIDAREA INSTITUTIILOR STATULUI DE DREPT

CONVENTIA DEMOCRATICA din ROMANIA pleaca de la premiza refacerii reale si consolidarii rapide a institutiilor statului de drept.

Romania trebuie sa redevina un stat de drept in care viata politica, economica si sociala sa se desfasoare in cadrul constitutional si institutional, bazat pe functionarea principiului separatiei puterilor in stat. Romania trebuie sa fie un stat in care sa se asigure sanse egale tuturor cetatenilor, indiferent de sex, rasa, nationalitate, religie, grad de cultura, stare materiala,

convingeri sau apartenența politică ori socială.

1. SEPARAREA PUTERILOR ÎN STAT

CONVENTIA DEMOCRATICĂ se pronunță în mod ferm pentru separarea puterilor în stat și controlul lor reciproc. Numai un sistem constituțional, în care separarea puterilor este afirmată expres și garantată corespunzător, poate asigura o democrație autentică și o bună funcționare a libertăților și drepturilor persoanei.

PUTEREA LEGISLATIVĂ trebuie exercitată în exclusivitate de Parlament. Parlamentul (de tip bicameral) trebuie să dispună de o majoritate stabilă și să fie rezultatul alegerilor libere și corecte, prin participarea tuturor partidelor și formațiunilor legal constituite.

JUSTITIA va controla constituționalitatea legilor votate de Parlament prin Curtea Constituțională.

PUTEREA EXECUTIVĂ trebuie exercitată în exclusivitate de Guvern. Guvernul conduce întreaga politică a țării în toate domeniile, fără dreptul de ingerință în această a sefului statului. Parlamentul controlează activitatea Guvernului pe care îl poate demite prin vot de neîncredere.

PUTEREA JUDECĂTOREASCĂ, **JUSTITIA** trebuie să ocrotească cetățenii de abuzul legii și autorității, să apere libertățile și drepturile persoanei, fără partinire.

Actul de justiție se va înfăptui numai în cadrul sistemului instanțelor judecătorești.

Procurorii nu vor putea funcționa în afara puterii judecătorești și nu vor avea drept de control asupra instanțelor. În procesul judiciar poziția procurorului trebuie să fie egală cu a celorlalte părți.

Judecătorilor trebuie să li se asigure înamovibilitatea iar procurorului stabilitatea.

Tuturor magistratilor trebuie să li se asigure un statut social pe măsura importanței lor în stat și venituri corespunzătoare, care să-i ferească de grijile materiale, de acțiunile cotidiene stressante și care să constituie garanția corectitudinii lor.

2. ARMATA

ARMATA este, prin tradiție și destinație, aparatoarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Țării. Ea nu poate fi implicată în acțiuni cu alte scopuri.

Armata trebuie să fie a Țării. Ea trebuie constituită și organizată pe principii profesionale, ca instituție respectată și de elită. Armata trebuie să se bucure de un înalt statut social și în aceeași măsură de sentimente de responsabilitate. Armata trebuie să fie depolitizată și neutră politic.

CONVENTIA DEMOCRATICĂ apreciază ca este necesară elaborarea unei noi legi a apărării naționale și revizuirea regulamentelor militare, în așa fel ca acestea să nu lezeze prevederile și drepturile constituționale.

3. ORDINEA PUBLICĂ ȘI SIGURANȚA STATULUI

POLITIA, JANDARMERIA și ORGANELE DE SIGURANȚĂ A STATULUI trebuie să acționeze numai în limitele atribuțiilor și organizării specifice cu respectul datorat persoanei umane. Ca și armata, ele trebuie să fie depolitizate și neutre politic. Conducerea acestor instituții, inclusiv cea a nivelurilor ierarhice intermediare, se va asigura de persoane cu

studii universitare juridice, pentru ca instruirea si exercitarea atributiilor sa fie in stricta concordanta cu prevederile si normele legislative.

Politia trebuie sa se constituie ca un corp inarmat fara structura militara. Organele locale ale acesteia trebuie sa se afle in subordinea Administratiei Publice locale. Politia judiciara trebuie sa se subordoneze magistratilor si sa se implice cu eficienta in stoparea fenomenului infraccional, a violentei si coruptiei, care au luat proportii ingrijoratoare.

Jandarmeria isi va desfasura activitatea ca forta cu statut militar.

Organele de siguranta a statului nu trebuie sa efectueze acte de urmarire penala, ci numai acte de constatare sub controlul procurorului. Numai in cazul infractiunilor flagrante ele pot lua masura retinerii faptuitorului pe timp de 24 ore, precum si descinderi in domiciliu si sedii.

Masurile de supraveghere si urmarire a persoanelor suspecte din punctul de vedere al sigurantei statului vor fi supuse aprobarii prealabile a procurorului, daca ele implica restringerea libertatii persoanei, descinderi in domiciliu sau sedii ori controlul corespondentei, convorbirilor telefonice sau altor mijloace de comunicare.

Fondurile banesti si dotarile organelor Sigurantei Statului vor fi aprobate de Parlament si vor fi controlate de acesta cu strictete, pentru a se preintimpina orice abuz.

Aceste fonduri si dotari se vor limita la nevoile stricte ale activitatii de siguranta a statului si nu vor putea fi procurate si prin autofinantare, ca urmare a unor activitati economice.

Ministerul de Interne, ca organ central al Administratiei publice, va trebui sa pastreze numai acele atributii care, in afara masurilor de ordine publica, vor asigura buna functionare a unor servicii publice la nivel central si local. De asemenea Ministerul de Interne va realiza activitati de sprijin si colaborare cu organele alese ale Administratiei locale.

4. ADMINISTRATIA LOCALA

Administratia locala este descentralizata si se bucura de o autonomie totala sub propria ei raspundere si in favoarea populatiei, in privinta administrarii domeniului public, bugetului propriu, stabilirii si perceperii impozitelor si taxelor locale, cu respectarea legilor.

Administratia locala trebuie sa fie permanent in slujba si la dispozitia populatiei.

Hotaririle organelor Administratiei de Stat, centrala si locala, trebuie sa respecte legile tarii. Ele sunt supuse controlului judecatoresc, pe calea Contenciosului administrativ.

- **Colectivitatile locale vor dispune de toata libertatea si latitudinea initiativelor lor in limitele competentelor legiferaute;**

- **Colectivitatile locale vor fi consultate pentru problemele care le privesc direct, in timp util in cursul procesului de planificare si de luare a deciziei.** Consultarea se va exercita de o maniera directa, inclusiv prin referendum local;

- **Colectivitatile locale vor avea dreptul cooperarii si asocierii, in limitele legii, cu alte colectivitati pentru realizarea de obiective de interes comun;**

- **Colectivitatile locale vor dispune de dreptul jurisdictional de recurs pentru asigurarea competentelor si respectarea principiului autonomiei locale.**

In vederea dezvoltarii si administrarii eficiente a zonelor teritoriale, in concordanta cu traditiile, obiceiurile si indemnariile specifice, **CONVENTIA DEMOCRATICA** se pronunta pentru reactualizarea situatiei administrativ-teritoriale a Romaniei din anul 1938, pentru judete (55 de judete si o unitate administrativa separata-Municipiul Bucuresti) si a celei din 1960-1966 pentru comune. Aceasta reorganizare va mai prevedea:

- **Recunoasterea statutului de "oras" pentru localitatile rurale cu un numar mai mare de**

locuitori si o economie locala dezvoltata si a statutului de "suburbii" pentru localitatile situate la mai putin de 0,5 km de orase;

- Reinfiiintarea localitatilor desfiintate prin inglobarea in alte localitati si revenirea la denumirea traditionala pentru localitatile cu nume schimbate in dauna originii si semnificatiei lor anterioare.

CAP. III RESTRUCTURAREA SI STABILIZAREA ECONOMIEI

Depasirea situatiei actuale din Romania se poate realiza numai printr-o schimbare radicala. Mai intii pentru stoparea crizei. Apoi, prin mutatii substantiale de continut, pentru corectarea si continuarea reformei.

CONVENTIA DEMOCRATICA din ROMANIA apreciaza ca numai prin punerea in valoare a resurselor materiale, financiare si de competenta a societatii se pot realiza **OBIECTIVELE MAJORE:**

- * **Cresterea constanta a avutiei nationale**, care insumeaza bogatiile de toate felurile, atat cele apartinand cetatenilor sub forma proprietatii particulare cit si cele apartinand statului;

- * **Dobindirea unui nivel decent de viata pentru intreaga natiune**, depasindu-se cit mai repede posibil stadiul in care se afla azi Romania;

- * **Asigurarea exercitarii si protectiei libertatilor individuale si colective, a dreptatii si a echitatii sociale**, astfel ca, prin utilizarea instrumentelor sistemului democratic, intreaga natiune sa participe in mod organizat la treburile civice.

Judecind prin prisma factorilor fundamentali, nu conjuncturali; tara este un capital subevaluat pentru care mutatiile privind democratia politica, economica si cea sociala sint esentiale, iar gradul lor de intrepatrundere este semnificativ.

CONVENTIA DEMOCRATICA din ROMANIA propune un program de restructurare si stabilizare economica, simultan cu realizarea principalelor elemente ale economiei de piata cu valori sociale si ecologice, care sa asigure un echilibru dinamic intre factorii economici si cei sociali.

Prin exercitiul legislativ si fiscal, se va determina in mod institutionalizat ca sistemul economic sa asigure integritatii populatiei - inclusiv a celor incapabili de munca, copilor, batrinilor, bolnavilor, invalizilor etc. - o existenta decenta si, tuturor celor capabili de munca, posibilitati de activitate corespunzatoare si onorabila.

Se va evita in primul rind cheltuirea resurselor tarii spre realizarea unor obiective inutile sau chiar pagubitoare. Mai ales, se vor oferi sanse fiecarui cetatean de a obtine prosperitate economica in functie de priceperea, talentul si efortul depus, in limitele prevederilor legilor tarii.

- * **Constituirea proprietatii particulare**, majoritara si apartinand unei mari si diverse structuri sociale mijlocii, in contextul unei ordini noi de piata in Romania, se va dezvolta si consolida prin construirea unei sistem de relatii economice si sociale bazat pe rolul dublu al populatiei ca furnizoare de forta de munca si proprietara potentiala a capitalului privatizabil sau "monitori ai managerilor".

Proprietatea si rezultatele obtinute din utilizarea ei sint mijloace pentru ca toti compatriotii nostri sa beneficieze, dupa merit, de o viata mai buna si nu vor trebui sa devina numai scopuri in sine.

* **Proprietatea particulara si initiativa libera**, neingradita in toate subsistemele economice si sociale, se vor garanta si proteja prin lege, fara adoptarea unor practici egalitariste. Se va controla, tot prin lege, **utilizarea si vehicularea uzurfructului** pentru prevenirea abuzurilor si lezarii intereselor nationale si sociale generale, reciproce si individuale. De asemenea se vor limita, tot prin lege, **excesele liberei initiative** privind supraconcentrarea capitalurilor si a monopolurilor particulare si de stat.

* **Vor fi prioritare activitatile pentru asigurarea existentei decente pentru intreaga natiune** - siguranta alimentara si a bunurilor de consum, inclusiv locuinta.

* **Intregul mers al societatii se va baza pe dreptatea sociala**, subintelegindu-se in mod direct si **politicile de protectie sociala**, fara insa ca prin redistribuire statul sa inlature riscurile concurentei si a esecurilor economice, fie el si falimentul cu toate consecintele pentru patroni si salariati.

* **Politica economica va fi elastica si adaptabila realitatilor practicii economice**. Elasticitatea si adaptabilitatea nu vor fi transformate in incalcari sistematice, ci se vor accepta in functie de rezultatele periodice, de feed-back-ul macro si microeconomic sau de momentele care necesita noi decizii, ca o rezolvare a situatiilor speciale care apar in viata.

* **Ideea nationala si vointa democratica se vor realiza prin preocuparea, deopotriva, pentru prosperitatea fiecarui individ si, in egala masura, pentru prosperitatea intregii natiuni**. Interesele individuale nu vor mai fi niciodata reductibile la considerente de ordin supraindividual, in numele unor false interese colective.

Existenta inegalitatii sansei in aspiratiile individuale nu se poate nega. Inegalitatile exista si unele se vor mentine prin diferentele manifestate in productivitatea si eficienta individuala. Inerenta nemulțumirilor diferitelor grupuri sociale trebuie acceptata, insa rezolvarea lor se va face numai prin **dialogul social permanent** - privit ca un dialog al individului constientizat spre solutii de compromis cu factorii sociali responsabili de echilibrul general.

Restructurarea si stabilizarea economiei, in principal bazata pe accelerarea restructurarii proprietatii economice de stat si configurarea unei proprietati majoritare particulare, se va realiza pe doua directii simultane:

* **Pe de o parte, ajustarea si consolidarea conditiilor pentru functionarea efectiva si corecta a mecanismelor de piata in economia reala**, in conditiile stimulării creșterii ponderii valorii adaugate in produsul social brut si prevenirii convulsiilor sociale;

* **Pe de alta parte, stoparea caderii in continuare a productiei prin inlaturarea energica si accelerata a dezechilibrelor structurale** (intreprinderi, sectoare, ramuri), asanarea economiei nationale de productiile neviabile (pe baza unor studii de situatie temeinice) si de principalii factori generatori de ineficienta, restabilirea relatiilor de cooperare contractuala dintre agentii economici si revitalizarea investitiilor utile, odata cu privatizarea progresiva ca proces de transfer al proprietatii din sectorul de stat spre cel particular si incurajarea si dezvoltarea cu preponderenta a ericaror intreprinderi noi proprietate particulara (intreprinderi mici si mijlocii, in special de productie si servicii).

Efortul si costurile ajustarii economiei prin restructurare nu trebuie confundate cu costurile crizei.

Pentru a nu mai fi prelungite si supraamplificate costurile crizei si pentru obtinerea mai repede a efectelor pozitive scontate se impune **accelerarea reformei**, insa fiecare masura trebuie precedata de asigurarea suportului social necesar.

Pe de alta parte, cu cit starea economiei devine mai grea si cu cit spatiul national duce

o mai mare lipsa de premize politice si sociale, cu atat mai mult vointa conducerii politice trebuie sa se conjuge cu vointa populatiei, cu receptivitatea acesteia. De aceea fiecare masura, drastica sau graduala in desfasurare, va respecta principiul celui mai mic risc cumulat previzibil.

De mare importanta in aplicarea masurilor preconizate de programul **CONVENTIEI DEMOCRATICE din ROMANIA** sint:

- existenta sentimentului tot mai pregnant ca o politica a reformei, care exclude total interventia autoritatii publice, nu este justificata, nu numai din cauza lipsei premizelor si institutiilor pentru functionarea eficienta a fortelor pietei, ci pentru ca acestea ar impune costuri insuportabile organismului social;

- realizarea politicii economice pentru promovarea restructurarii trebuie sa mentina echilibrul intre distrugerea si constructia induse de piata, de functionarea fortelor acestora, totodata insa protejindu-se bunul cel mai de pret - o forta de munca bine calificata si o intelectualitate numeroasa (capitalul uman);

- ajustarea si dezvoltarea cadrului legal si institutional necesar continuarii reformei nu va putea excepta o reforma corespunzatoare a sigurantei sociale, indispensabila daca ne gindim ca oamenii s-au obisnuit sa considere siguranta locului de munca si preturile stabile si scazute la bunurile de consum ca bunuri publice asigurate de stat.

In aceste conditii **OBIECTIVELE** stoparii crizei (implicit a continuarii caderii economice) sint: frinarea inflatiei, atenuarea somajului (pentru a face fata fenomenului de histerezis) si promovarea exporturilor.

Pe de alta parte restructurarea agentilor economici de stat trebuie sa tina seama ca va avea loc in conditiile unor efecte de redistributie cu impact negativ asupra oamenilor, iar retelele de protectie nu sint inca create.

In aceasta situatie:

- pina la inchiderea agentilor economici cu valoare adaugata negativa si restructurarea celor neprofitabili (dar, care, totusi, realizeaza valoare adaugata pozitiva), pentru toti agentii economici de stat se va trece la legarea veniturilor salariatilor de dinamica vinzarilor;

- inchiderea agentilor economici cu valoare adaugata negativa se va opera imediat dupa identificarea lor si determinarea modului de suplinire optima a interrelatiilor pe care le conditioneaza, in aceste cazuri, plata ajutoarelor de somaj si recalificarea fiind mai putin costisitoare decit mentinerea agentilor in cauza in functiune;

- scoaterea din functiune a agentilor economici neprofitabili (daca, in conditii normale, prin flexibilizarea suficienta a resurselor nu au devenit profitabili) se va realiza programat, pe etape, astfel incit sa se reduca costurile de ajustare si sa se atenueze somajul, iar costul acestuia sa fie redistribuit in timp. In cazul acestor agenti este necesara urmarirea efectelor ajutorului de somaj si a veniturilor suplimentare acordate de stat salariatilor pentru a-i stimula sa ramina in continuare intr-o intreprindere in loc sa accepte ajutorul de somaj.

In acelasi timp autoritatile publice vor putea asigura resursele pentru retea de protectie si facilitarea realocarii fortei de munca prin programe de recalificare.

O asemenea tehnologie permite o abordare corectiva permanent "stop and go", mai pragmatica a reformei economice si sociale, a restructurarii. Ea nu decelereaza reforma ci introduce actiuni cu risc social cumulat mai mic, considerind angajatii participanti activi la managementul transformarii, si poate constitui parte a acordului social pentru continuarea reformei.

Restructurarea economiei, progresiva si echilibrata se va efectua in asa fel incit sa

asigure o integrare armonioasa si rapida a Romaniei in viitoarea Europa unita in curs de construire. Orice lege si institutie noua trebuie sa fie un pas european.

In domeniul privatizarii **CONVENTIA DEMOCRATICA** este interesata intr-o privatizare care sa conduca la un trai mai bun pentru majoritatea populatiei, astfel ca aceasta sa nu ramina confruntata cu problemele sociale majore privind asigurarea drepturilor elementare de trai civilizat, de munca, invatatura etc.

CONVENTIA DEMOCRATICA opteaza ca privatizarea proprietatii de stat sa se efectueze pentru inceput mai ales acolo unde sint conditii certe ca aceasta va fi insotita de imbunatatirea situatiei agentului economic in cauza.

Privatizarea proprietatii de stat si restructurarea intreprinderilor, si prin acestea a sectoarelor si ramurilor economice, sint procese interreciproce, conditionindu-se si accelerindu-se reciproc.

Pentru ca privatizarea sa dea rezultate, conditia principala este ca proprietatea particulara generata sa fie precumpanitoare. Solutia desfasurata in prezent, prin "Legea privatizarii societatilor comerciale", conduce la o proprietate total insuficienta pentru realizarea dezideratelor privatizarii.

CONVENTIA DEMOCRATICA va sustine in mod special constituirea de proprietati particulare mici si mijlocii - in special de productie si de servicii - deoarece marea privatizare (a proprietatii de stat) este de lunga durata. Aceste proprietati trebuie incurajate atit din motive economice cit si sociale:

- economic, intrucit determina o eficienta mai ridicata (chiar daca preturile interne nu sint cele de echilibru pe termen lung si eficienta alocarii resurselor nu este intrutotul corespunzatoare);

- social, pentru ca intretine clasa intreprinzatorilor, si ca principala componenta a "electoratului social", factor favorizator pentru transformarea sistemului.

1. RESTRUCTURAREA SI STABILIZAREA MACROECONOMICA

Experienta de pina acum arata (si nu numai la noi) ca utilizarea aproape exclusiva a agregatelor macroeconomice (fiscale, monetare, de credit etc.) nu este suficienta pentru depasirea crizei si ameliorarea parametrilor economiei.

Se impun, in continuare, politici prudente si nuanstate bazate pe masuri eficiente si favorizatoare, orientate in functie de semnalele economice (preturi, salarii, profituri, ratele dobinzilor) la care reactioneaza agentii economici (consumatori, lucratori, manageri, investitori).

Orice masura la nivelul organelor decizionale trebuie precedata de studii aprofundate de situatie si de consecinte previzibile.

Intreaga politica macroeconomica se va revedea si remodela astfel sa se determine un real si eficient control patronal, schimbarea management-ului, stimularea acumularii de profit, conditionarea mai stricta a dinamicii veniturilor de rezultatele economice ale vinzarilor, intarirea disciplinei platilor, limitarea transferarii in preturi de costuri majorate artificial ca rezultat al slabei administrari si a productivitatii necorespunzatoare, restructurarea echilibrata a numarului de salariati etc.

Totodata, se impune o preocupare sistematica pentru crearea conditiilor de functionare eficienta, necontradictorie, a microeconomiei (agentilor economici), precum si a diferitelor piete sectoriale.

Pentru aceasta, pentru perioada tranziției, se vor revedea și rereglementa, în corelare cu mărirea valorii adăugate, condițiile și ponderea necesară a ajutoarelor financiare necesare a fi acordate de către stat industriei, agriculturii etc. - subvenții, reduceri de impozite, taxe s.a.

Pentru început gestionarea dezechilibrelor macroeconomice actuale (în special a inflației și a deficitului valutar) se va realiza corelat cu măsuri de restructurare administrativă și economică, cu controlul riguros al macrocheltuielilor la nivelul entităților economice cu capital de stat, cu garantarea afirmării nestingherite ale inițiativelor întreprinzătorilor particulari, cu stabilirea unui sistem de creditare diferențiat și stimulativ.

Dezvoltarea și restructurarea macroeconomică se vor realiza în condițiile unui regim economic mixt, nebazat exclusiv pe cerere - oferta și liberă concurență, ci și pe elemente de control public în orientarea producției, consumului și investiției (de stat/particulară), statul având un rol de supraveghetor în asigurarea și îmbunătățirea nivelului minim de trai.

a) Fiscalitatea, restructurarea și controlul cheltuielilor bugetare.

Sarcina fiscală globală nu va penaliza economia și nu va lipsi individul de principala parte a veniturilor sale. Sustinerea politicii fiscale - derivă din responsabilitatea fiecărui agent economic și a fiecărui cetățean activ să participe, de o manieră echitabilă, la cheltuielile statului.

Politica fiscală va fi flexibilă și diferențiată, în corelare cu manifestările economice conjuncturale ale sectoarelor economiei (de ex. importanța sustinerii agriculturii de către stat, diferențierea - nu uniformizarea - impozitelor și taxelor de la sector la sector, de la ramură la ramură etc.).

Fiscalitatea (impozite/taxe) - oricare ar fi situația datoriei publice și a gradului de stabilitate a veniturilor fiscale - și crearea fondului de siguranță și rezervă care să acopere cheltuielile bugetare în perioadele nefavorabile, trebuie permanent diferențiate în perioadele favorabile, fără ca pe ansamblul economiei să se afecțeze negativ în limite semnificative puterea reală de cumpărare.

Totodată se vor întreprinde acțiuni ferme pentru mobilizarea fondurilor provenite din devansarea creșterii prețurilor față de creșterea veniturilor.

Actuala structură a veniturilor fiscale se va remodela pentru menținerea unui grad de fiscalitate echilibrat și suportabil, pentru păstrarea în limite controlabile a deficitului bugetar, în principal în ceea ce privește:

- actualizarea bazelor de impunere și echilibrarea esalonată a ponderii impozitelor directe și a impozitelor pe profit, dar și diferențierea progresivă a acestora pe ramurile și activitățile economiei, pentru stimularea efectelor din munca directă, investițiilor și consolidarea sectorului particular;

- pentru stimularea agenților economici, în special a celor particulari, producători de bunuri de consum, de capital și de servicii de uz productiv, se vor asigura facilități fiscale și vamale (în cadrul unui sistem unitar și flexibil privind perioada facilității) pentru investiții, asupra profiturilor reinvestite, garanții investitorilor străini care prin investiție formează întreprinderi proprii sau mixte cu întreprinzătorii români, în ceea ce privește liberul transfer al profiturilor și capitalului investit;

- se vor reconsidera nivelurile ratelor medii și marginale de impozitare;
- se vor reduce taxele vamale pentru marfurile prelucrate și reexportate și pentru importul de produse deficitare pe piața internă;

- se vor introduce taxe diferențiate la importul de produse curente - pentru protejarea pieței interne și suprataxe (accize) pentru marfurile de consum de lux conform unui nomenclatur

tor unic care se va stabili prin lege;

- se vor scuti de taxele vamale de import pentru produsele inalt specializate sau de inalta performanta de uz industrial, de investitie sau de productie;

- se vor diminua impozitele platite de agentii economici pentru partea de profit destinata cercetarii aplicative, precum si asupra veniturilor realizate in urma aplicarii inventiilor si inovatiilor;

- se vor reduce impozitele pentru agentii economici care sponsorizeaza institutiile de sanatate si cultura;

- se va perfectiona sistemul de administrare al impozitelor si se vor introduce masuri severe pentru controlul si descurajarea evaziunii fiscale.

Se vor spori drastic amenzile si penalitatile de orice fel, dobinzile de intirziere si amenzile fiscale, precum si taxele pe cistigurile la loterie, la jocuri si pariuri.

Esalonat si conditionat de evolutia economica de ansamblu, fiscalitatea se va baza pe:

- **Impozitul pe valoarea adaugata** (care va inlocui impozitul pe circulatia marfurilor), diferentiat sectorial in functie de specificul ramurilor economice si de obiectivele actiunilor macroeconomice;

- **Impozitul unitar asupra veniturilor lunare** prin eliminarea diferentierii dintre persoanele cu/fara copii. Diferentierea se va prelua prin corectarea corespunzatoare a marimii alocatiei de stat pentru copii;

- **Impozitul pe venitul individual realizat anual** (venitul global);

- **Impozitul pe capital** (pe societati) si pe cistigurile din capital, odata cu deschiderea pietei actiunilor si obligatiunilor.

Acest impozit este menit orientarii capitalurilor spre investirea productiva si descurajarea celor speculative. De asemenea, acesta are un rol preventiv in distorsionarea structurilor economice prin dezvoltarea societatilor pe actiuni - preventia inflatiei de actiuni.

Restructurarea cheltuielilor bugetare are in vedere: introducerea unui nou sistem de relatii intre conturile agentilor economici de stat si transferarea catre acestia a finantarii activitatilor curente si de investitie si asigurarea unei ponderi corespunzatoare a cheltuielilor de capital in cadrul cheltuielilor bugetare.

- O parte a impozitelor va ramine la dispozitia autoritatilor locale, pentru utilizarea directa, in limitele legii, fara acordul autoritatilor centrale ca urmare a introducerii unei pronuntate descentralizari de autoritate;

- Mentinerea in limite controlabile a deficitului bugetar

Privind cheltuielile bugetare se vor lua masuri pentru echilibrarea bugetului public la nivelul incasarii veniturilor, iar nu prin cresterea veniturilor din sporuri de impozite sau crearea in acest scop de fonduri extra-bugetare noi.

Se va incepe cu revederea si limitarea cheltuielilor Presedintiei, Parlamentului, Guvernului, institutiilor guvernamentale si a administratiei executive, in special a cheltuielilor de reprezentare si protocol a acestora - actualmente disproportionat de mari, fata de mijloacele reale ale tarii.

Se vor limita, de asemenea, posibilitatile autoritatilor locale de a-si finanta deficitele bugetare prin credite.

b) Piata capitalurilor, sectorul bancar, creditul si dobinzile.

Urgenta formarii reale a pietei capitalurilor decurge din necesitatea mobilizarii resurselor banesti de la populatie si agentii economici in vederea reinvestirii rapide dupa

criterii economice in activitatile economice, totodata cu reducerea constanta a cererii agregate, controlul sever al inflatiei si stimularea economisirii. Pentru aceasta:

- se va intari supravegherea bancara, se vor organiza Burse de valori, precum si piata de valori si titluri guvernamentale;

- se va practica o politica monetara stricta, paralel cu masuri corespunzatoare in domeniul fiscal si al veniturilor. Se va urmari mentinerea cresterii masei monetare in corelare cu rata a inflatiei si asigurarea unei lichiditati si absorbtii adecvate in economie;

- se va spori potentialul concurential pe piata interbancara prin includerea si a altor furnizori posesori de fonduri (fondurile societatilor de asigurari, de pensii, alte fonduri mutuale etc.);

- se vor organiza licitatii pentru creditele de refinantare si nu restrictionarea imprumuturilor bancilor;

- se vor introduce instrumentele complementare masei valorilor in circulatie odata cu ajustarea si restructurarea masei monetare: cambia, trata, biletul la ordin, cartile de credit, CEC-ul si a titlurilor de stat pe termen scurt.

- se vor deschide pietele interne catre capitalurile bancare externe.

Sectorul bancar, de stat/particular, se va dezvolta in mod deosebit, cu preponderenta cel particular. Se vor extinde tipologia si operatiunile efectuate. Bancile de stat, cu exceptia Bancii Nationale - care se va refinanta din surse bugetare si imprumuturi externe pentru reconstituirea rezervei valutare a statului - se vor privatiza treptat incepind cu filialele teritoriale. Se va extinde refinantarea bancara prin licitatie, pina la functionarea corecta (fiabila) a depozitelor de rezerva obligatorii.

CEC-ul se va reorganiza in cel putin doua case de economii si ulterior acestea se vor transforma si in banci comerciale, care vor acorda credite directe pentru: investitii, agricultura, comert, credite de consum pentru populatie, etc. Unitatile sucursale vor beneficia de autonomie si se vor transforma in banci populare, in primul rind a celor din mediu rural.

In domeniul creditului si dobinzilor se va promova o politica activa a dobinzilor, pentru stimularea acumularilor financiare si a formarii de active interne, prin controlul eficientei alocarii creditelor. Scumpirea creditelor pentru cheltuielile curente ale agentilor economici va fi progresiva si diferentiata (investitii, agricultura, constructia de locuinte etc.), iar in cazul agentilor economici industriali de stat si in functie de felul valorii adaugate (negativa, neprofitabila, profitabila).

Initial se vor continua masurile pentru ca dobinzile la imprumuturile si depozitele bancare interne sa se situeze la niveluri real pozitive. In corelare cu stabilizarea ratei inflatiei dobinzile se vor liberaliza complet, in mod progresiv.

- se vor acorda credite mai ales agentilor economici care dovedesc posibilitatea rambursarii la timp;

- se vor reglementa conform uzantelor internationale perioada pentru creditul comercial, cu exceptia cazurilor de acord reciproc intre agentii economici;

- se va acorda sprijin exportului prin subventionarea sau practicarea unor dobinzi mai reduse la creditele asumate la cerere;

- pentru prevenirea arieratelor intre intreprinderile de stat, pentru creditele noi, dobinzile care se vor plati vor fi la nivelul ratelor pietii;

- se vor acorda credite inlesnite pe o perioada convenabila de timp si cu dobinda redu-sa tineretului, familiilor tinere si categoriilor socio-profesionale defavorizate.

In vederea accelerarii vitezei de rotatie a banilor se vor activa:

- mecanismele de compensare bancara bi si multilaterala si de lichidare a soldurilor debitoare si creditoare;
- convertirea creditelor neperformante in actiuni sau parti sociale;
- mecanismele de cont si rescont si a efectelor de comert si emisiunile de certificate de depozit.

Pentru sustinerea si dezvoltarea agentilor economici particulari:

- se va diminua nivelul garantiilor materiale pentru acordarea imprumuturilor/creditelor precum si facilitati si reducerea diferentiata a dobinzii pentru investitii, in functie de felul investitiei (productie, servicii, comert) si de marimea reinvestirii profiturilor proprii.
- vor fi infiintate institutii financiare pentru garantarea si facilitarea creditelor cu dobinzi avantajoase.

c) Functionarea cursului de schimb.

Este esentiala pentru restructurarea dezechilibrelor economiei nationale, a ramurilor, a agentilor economici, precum si pentru stabilizarea preturilor la nivele comparative cu cele externe. Pentru aceasta:

- se va ajusta si liberaliza cursul de schimb si se vor simplifica procedurile de schimb valutar, in acelasi timp prevenindu-se socurile in evolutia cursului de schimb;
- se va crea un fond de stabilizare pentru reducerea presiunii si consolidarea cursului de schimb;
- se vor crea facilitati pentru stimularea exportului, iar schimbul in lei a incasarilor valutare se va limita numai la exportul de valoare creata autohton;
- se va garanta repatrierea profitului realizat si a capitalurilor investite in valuta ale investitorilor straini.

Pe masura consolidarii situatiei financiare a tarii, a situatiei exportului si a fluxurilor de capital se va trece la convertibilitatea deplina a leului.

d) Veniturile si preturile.

Prin politica veniturilor se va urmari formarea corecta a pietei muncii, cresterea motivatiei muncii prin stabilitate, concurenta si recompensa precum si prevenirea accentuarii inflatiei prin cresterea controlata a veniturilor antrenate de cresterea preturilor.

Hotaritoare este cresterea salariilor numai in functie de cresterea eficientei, productivitatii activitatilor economice. In acest scop:

- se va media obiectiv raportul venit salarial - preturi, initial prin indexarea corespunzatoare a evolutiei periodice (6 - 12 luni) a puterii de cumparare a salariului mediu national;

- se va simplifica intregul sistem de salarizare prin introducerea salarizarii locului de munca in functie de caracteristicile si solicitarea specifica, complexitatea si importanta acestuia;

Ocuparea locului de munca, in concordanta cu specificul muncii acestuia si marimea salariului acordat, va corespunde exclusiv valorii personale si rezultatelor confirmate si nu volumului muncii salarizate si vechimii in munca, in functie sau virstei;

- se va stabili un cadru institutionalizat de criterii de valoare a performantelor in munca, pentru pastrarea ocuparii locului de munca, pentru promovarea salariala si in functie a angajatilor agentilor economici de stat si bugetarilor;

- se va elimina orice control sau limitare a dinamicii cresterii salariilor individuale;

- se va urmări ca în costul fiecărui produs ponderea salariilor să crească. Până la stabilizarea relativă a raportului cerere - ofertă se va indexa salariul mediu național corespunzător cu o parte din creșterea prognozată a prețurilor de consum convenită prin negocierea tripartită. Dacă salariul mediu pe economie va crește cu mai mult decât creșterea prognozată fără corespondent în producție, la unitățile la care creșterea salariului mediu a fost mai mare, se va majora masa profitului impozabil cu fondul de salarii corespunzător depășirii;

- se vor introduce: indemnizația de fidelitate, esalonat sistemul de salarizare "tip cariera" pentru unitățile bugetare odată cu legiferarea drepturilor și obligațiilor funcționarului public; posibilitatea creșterii veniturilor din muncă pentru salariații agenților economici de stat și bugetari prin cumulul cu prestații lucrative private non - conflictuale de interese;

- se va reduce impozitul anual asupra profitului agenților economici care asigură salariaților lor o stabilitate în muncă mai ridicată, precum și exceptarea de la plata impozitului suplimentar a unităților la care salariul mediu se situează aproape de salariul minim pe economie;

- se va renunța la "contractele de muncă individuale pe perioadă nedeterminată", care se vor înlocui cu "contractul de muncă individual pe perioadă determinată" și prelungirea acestora în concordanță cu gradul de satisfacție dat de salariat;

- se va introduce sistemul social de venituri suplimentare (recompense, prestații neobligatorii, acord etc.) prin acordarea de înscrisuri de valoare (acțiuni, obligațiuni, participații nominalizate etc.);

- se va introduce un sistem operativ de stimulare a managementului din profitul realizat peste profitul anticipat, în venit suplimentar și/sau cu înscrisuri de valoare;

În perspectivă, se va introduce salariul minim garantat ca o măsură asigurătoare a minimului de trai, cit și pentru fundamentarea echilibrului general al măsurilor de protecție socială.

Preturile interne trebuie să fie comparabile cu prețurile și puterea de cumpărare de pe piețele externe prin intermediul unui curs de schimb realist. Pentru aceasta:

- se va continua politica de liberalizare gradată, dar mai accelerată, a prețului produselor aflate încă sub control, în concordanță cu diminuarea esalonată a subvențiilor de la bugetul public;

- în cazul monopolurilor și a utilitatilor publice (electricitate, cai ferate, telecomunicații, aprovizionarea cu apă) prețurile se vor stabili în continuare de către stat, deși prețurile resurselor vor fi liberalizate;

- se va continua obligativitatea prenotificării a creșterilor de preț. Se va reduce și diferența perioadă de prenotificare în funcție de categoria și clasa produselor, cerințele pieței, asigurarea unei oferte și a unui consum optim, evoluția salariului mediu pe economia națională. Treptat, cu creșterea ofertei, se va renunța la sistemul de prenotificare;

- liberalizarea prețului la energia electrică pentru populație se va face, după revizuirea acestuia, prin ajustări repetate, esalonându-se majorările la intervale de timp mai mici (trimestriale).

Grupurile de populație vulnerabile (pensionari, someri, familii cu mai mulți copii etc.) vor primi o compensare corespunzătoare și/sau se vor practica tarife în trepte în funcție de cantitatea consumată peste cea corespunzătoare unui consum corelat traiului decent.

În cazul prețurilor produselor agricole și alimentare de primă necesitate se va adopta un program bazat pe:

- liberalizarea esalonată și prețuri aproximativ uniforme în toate zonele, subvenții

pentru produsele alimentare de baza acordate categoriilor defavorizate ale populatiei;

- preturi controlate ale intrarilor produselor agricole si alimentare de stat. Se va proceda la reexaminarea preturilor produselor agricole vegetale si animale a caror contractare si achizitie sint garantate de stat;

- credite cu dobinda scazuta, in principal pentru agricultura particulara;

- privatizarea si liberalizarea comertului;

- compensatii uniforme la salariile din sectorul de stat, aceasta fiind mai avantajoase pentru persoanele cu venituri scazute.

- pensiile, ajutoarele de somaj, bursele pentru elevi si studenti etc. se vor corela cu indicele salariului mediu real, si nu cu indicele preturilor.

- institutionalizarea unui organism pentru supravegherea si comparabilitatea preturilor si a evolutiei acestora;

- crearea de "zone libere" de productie si comercializare, cu exceptia zonelor limitrofe cu tarile vecine.

Intr-o prima etapa, continuarea reformei preturilor se va asocia cu controlul veniturilor, care se vor lega de dinamica vinzarilor.

e) Promovarea concurentei si dezvoltarea pietelor factorilor de productie.

Pentru promovarea concurentei se vor intreprinde masuri privind:

- demonopolizarea accelerata a economiei prin privatizare, redimensionarea regiilor autonome si stimularea imperativa a creerii de intreprinderi mici si mijlocii cu capital particular sau majoritar particular - si prin asocierea cu pina la 30 - 35% capital public, privatizabil ulterior la atingerea unei profitabilitati convenabile;

- reducerea treptata a protectiei pietii interne si refacerea cadrului legislativ si institutional privind promovarea concurentei - infiintarea tribunalelor comerciale, respectindu-se separarea drepturilor de decizie de cel de ancheta si pastrarea dreptului de recurs;

- divizarea agentilor economici in cazurile cind restring concurenta si prevenirea actelor de abuz ale agentilor economici care ocupa o pozitie dominanta pe piata unui produs si, urmarirea fuziunii sau asocierii acestora in vederea dominarii pe piata si a limitarii concurentei;

- stabilirea categoriilor de acorduri comerciale interzise ca daunatoare concurentei, precum si a cazurilor de acceptare a exceptiilor (legea concurentei acceptabile);

- reducerea treptata a protectiei pietii interne si cresterea in aceeaasi masura a expunerii la concurenta internationala.

Se vor elimina contingentele si restrictiile la export cu exceptia: bunurilor subventionate, a bunurilor restrictionate cantitativ in tarile importatoare, exporturile in clearing si barter.

Privitor la dezvoltarea pietelor factorilor de productie, directiile principale care se urmaresc sint:

- realizarea unui sistem financiar - bancar competitiv, bazat pe mecanismele pietei si a ratelor dobinzii;

- crearea bancilor populare si a unui sistem de venture - capital pentru mobilizarea economiilor populatiei (investitii si dezvoltarea capitalului particular);

- realizarea unui flux informational corespunzator organizat pina la nivelul zonal si o politica coerenta de reorientare si reprofesionalizare privind cererea si oferta de forta de munca, deplasarea ei intersectoriala (agricultura/industrie, agenti economici de stat/agenti particulari) si corelarea scolarizarii cu activitatile de perspectiva sau in ascensiune etc.;

- reducerea constringerilor asupra mobilitatii fortei de munca (prime pentru mu-

starea in alte localitati, pentru transferul in alte activitati, credite avantajoase pentru construirea de locuinte ori pentru initierea unor activitati lucrative - in mediul rural si suburban - etc.);

- continuarea liberalizarii pietei muncii si consolidarea libertatii agentilor economici de stat in ajustarea salariilor in acord cu performantele, oferta si cererea;

- crearea de noi locuri de munca prin relansarea progresiva a investitiilor publice;

- extinderea muncii cu timp partial, a contractelor de munca cu durata determinata, antrenarea fortei de munca disponibilizata in lucrarile de utilitate publica;

- introducerea prin negocierea tripartita a sporirii saptaminii de lucru, diferentiata si corelata cu quantumul cresterii salariului mediu nominal (real) pe economie si pe ramurile economice;

- asezarea negocierilor Sindicate - Patronat pe baze economice reale si consolidarea echilibrului de negociere intre partenerii sociali;

- functionarea libera a pietei terenurilor, a investitiilor, a constructiei si exploatarei imobiliare etc.

f) Investitii publice.

Sint determinate in principal de:

- pe termen scurt, de resursele disponibile, care vor fi in continuare limitate;

- pe termen mediu, investitiile publice vor trebui sa devina preponderente, deoarece, inevitabil, procesul de privatizare nu va fi suficient de rapid, iar inclinarea spre investire in activitatile de productie a sectorului particular va fi probabil relativ redusa.

In aceste conditii se va proceda spre:

- orientarea catre proiectele cu eficienta imediata in primul rind catre investitiile nefinalizate si schimbarea destinatiei unor investitii neterminate si neviabile;

- concesionarea sau vinzarea unor investitii neterminate (in domeniul circulatiei marfurilor, turism, constructia de locuinte etc.);

- marirea capacitatilor agentilor economici de stat de a-si constitui fonduri proprii de investitii (reducerea impozitarii profitului, scutirea de varsamintul de dividende catre buget, rata accelerata a amortizarii, credite interne pe termen lung purtatoare de dobinzi minime - in mod selectiv in functie de importanta economica, sociala si eficientei investitiei);

- se vor lansa imprumuturi cu caracter public pentru investitiile de mare importanta publica (infrastructura, nevoi de aparare nationala etc.), urmind ca detinatorilor de obligatiuni sau de inscrisuri de stat sa li se acorde venituri corespunzatoare pe seama veniturilor viitoare bugetare;

- agentii constructori de stat/particulari se vor stimula deopotriva in scopul majorarii fondurilor proprii de mijloace circulante si de investitii proprii prin scutiri sau diminuari de impozite pe profit, asupra dividendelor, dobinzi reduse diferite pentru creditele asumate, functie de natura lucrarilor (scoli, spitale, locuinte, agricultura, industrie, comert etc.)

- constructorii vor beneficia de un sistem de protectie sociala specific (de ex. pentru perioadele de inactivitate de minim 60% din venitul de baza lunar, sume prelevate din valoarea de licitatie a lucrarilor si administrata printr-o casa sociala autonoma a constructorilor).

- flexibilizarea sistemului de aprobare guvernamentala a investitiilor care necesita fonduri bugetare sau credite interne/externe care sa fie garantate de guvern.

g) Investitii straine si finantarea externa.

Investitiile straine si asistenta economica externa reprezinta factori - cheie ai sustinerii si dinamizarii tranzitiei la economia de piata. Rolul lor vizeaza atat suplimentarea

resurselor proprii limitate, cit mai ales demararea si sprijinirea proceselor de restructurare efectiva din economia romaneasca.

In consecinta, politica de atragere activa a capitalului strain va fi o prioritate neconditionata si responsabila fata de perspectivele tranzitiei.

In conceptia **CONVENTIEI DEMOCRATICE din ROMANIA**, punctele de referinta a unei politici coerente si eficiente de stimulare activa a investitiilor straine si asistentei economice externe in economia romaneasca vor fi:

- construirea unei credibilitati externe reale a Romaniei ca potentiala piata investitionala si ca utilizator eficient al asistentei economice primite;

- determinarea industriilor si sub-sectoarelor prioritare pentru atragerea investitiilor straine si asistentei economice. Bazate pe avantajele comparative generale si specifice de care dispune economia romaneasca (forta de munca indeobste bine calificata si la un pret acceptabil, spatii de productie realizate, unele materii prime in zone usor accesibile, situare geografica favorabila unor fluxuri economice necostisitoare si apropierea de pietele mari potentiale etc.), domeniile prioritare pentru atragerea investitiilor straine vor oferi partenerilor externi facilitati suplimentare fata de nivelul celor prevazute in legile care reglementeaza regimul investitiilor straine in Romania;

- consolidarea cadrului institutional care circumscrie activitatea de atragere a investitiilor straine si asistentei economice externe, in principal profesionalizarea si delegarea cu autoritatea de actiune a institutiei guvernamentale specializata in atragerea capitalului strain;

- imbunatatirea climatului de afaceri romanesc, in special prin initiative vizind politica efectiva a guvernului in domeniul investitiilor straine, ritmul reformei economice, activitatea institutiilor bancare, conditiile juridice, financiare, administrative, informationale concrete in care se deruleaza afacerile in Romania.

Imprumuturile externe se vor utiliza pentru: finantarea contului curent al balantei de plati; reconstituirea rezervei valutare a statului; consolidarea si stabilizarea monetara; extinderea si diversificarea sectorului bancar; finantarea programelor majore de ajustare structurala si a investitiilor eficiente, a dezvoltarii si modernizarii infrastructurii, precum si a oricarui proiect economic care economiseste sau produce valuta.

Prin lege se va limita destinatia imprumuturilor externe pentru consumul social.

h) Introducerea unui nou tip de management.

Reorientarea si continuarea reformei cer un management calificat si convergent atat pentru agentii economici, de stat, cit si pentru economia nationala in ansamblul sau. Legatura informational-operativa, preventiva si deopotriva corectiva permanent, la toate nivelurile economice si sociale, nu poate fi decit biunivoca, permanent flexibila si adaptabila in relatia directa a deciziei cu rezultatele macro si micro-economice.

Se va elabora o strategie nationala de modernizare si remodelare a managementului, pe care **CONVENTIA DEMOCRATICA** o va aplica consecvent si nu conjunctural in functie de interese si presiuni imediate, individuale sau de grup.

In legatura cu introducerea noului management se vor organiza cursuri intensive si ieftine, lipsite de generalitati inutile si potrivite cu specificul agentilor economici.

Se va concretiza o innoire a relatiilor de munca, prin stimularea si mobilizarea activitatii si inteligentei salariatilor, si se vor diminua nivelurile ierarhice, se va orizonta decizia operativa. Cu structuri operationale mai scurte, decizia se accelereaza, se intareste capacitatea de reactie la modificarile pietelor, iar riscurile de eroare se limiteaza.

In conceptia **CONVENTIEI DEMOCRATICE** forta de munca este o investitie care, trebuie protejata si, in acelasi timp, economisita si pusă in valoare adevarata.

2. REFORMA PROPRIETATII

In procesul de trecere la economia de piata, reconfigurarea proprietatii este unul din principalele mijloace pentru restructurarea economiei. Trebuie admis ca simpla dezetatizare a economiei, a vietii economice, nu va rezolva de la sine problemele tranzitiei.

In conceptia **CONVENTIEI DEMOCRATICE** din ROMANIA proprietatea particulara este conditia indispensabila pentru exprimarea adevarata a persoanei umane, singurului izvor real de siguranta sociala, de valorificare eficienta a resurselor materiale si umane in folosul individual si al intregii societati. Totodata proprietatea este si cel mai sigur mijloc de protectie sociala.

Reforma proprietatii accelereaza restructurarea economiei, fiind in acelasi timp accelerata de aceasta.

Reforma proprietatii se realizeaza prin:

- privatizarea progresiva a proprietatii de stat, ca proces de transfer al proprietatii dinspre sectorul public catre cel particular;

- incurajarea si dezvoltarea accelerata si cu preponderenta a proprietatii particulare (intreprinderi mici si mijlocii - in special de productie si servicii).

Transferul de proprietate este principalul proces al reformei cu caracter si efect strategic. El se realizeaza prin:

- privatizarea de suprafata (generală, en-gros), indirecta, fiind orientata catre proprietari temporari, interimari, tranzactionali (cum sint fondurile de proprietate);

- privatizarea de profunzime (reala, efectiva), directa catre proprietari particulari - persoane fizice sau juridice - ca destinatari ultiimi si firesti ai privatizarii.

Orice forma de privatizare se socoteste incheiata (efectiva, reala) cind persoanele fizice sau juridice particulare detin controlul (pozitia dominanta) asupra managementului entitatii economice privatizate.

Pina la un punct, convietuirea celor doua forme de privatizare este posibila, dupa care, interesul maximizarii transferului de proprietate dinspre sectorul de stat spre cel particular devine conflictual cu interesul maximizarii valorii de piata a titlurilor de valoare aferenta acestui proces.

Legislatia in vigoare nu face distinctia intre cele doua feluri de privatizare pentru transferul proprietatii de stat. Aceasta se refera numai la privatizarea de suprafata, prin care controlul (proprietarului) este transferat in realitate nu proprietarilor particulari firesti, ci unor institutii intermediare (cele 5 fonduri ale proprietatii private si 1 fond al proprietatii de stat), aflate mai mult sau mai putin sub influenta statului. Totodata, Agentia Nationala de Privatizare, pina la crearea fondurilor de proprietate si fondurilor insele, dupa crearea lor, sint institutii implicate atit in privatizare, cit si in managementul portofoliului de valori - active, titluri de proprietate, actiuni, obligatiuni etc.

Particularitatea conceptiei **CONVENTIEI DEMOCRATICE** din ROMANIA o reprezinta:

- distinctia dintre privatizare si administrarea/gestionarea (managementul) portofoliului de valori;

- separarea intereselor de privatizare prin prevederea unei institutii guvernamentale responsabile exclusiv cu transferul direct al proprietatii catre proprietarii particulari finali

(Agentia Nationala de Privatizare) si de institutii financiare distincte, care sa se ocupe cu managementul portofoliului (fonduri intr-un numar cit mai mare), sa functioneze pe criterii si principii de performanta (comerciale) si sa fie operate mixt de catre experti romani si straini;

- privatizarea de profunzime ca proces autentic de transfer al proprietatii de stat, realizata progresiv si nemijlocit (direct) catre proprietarii particulari ca ultimi si firesti destinatari ai privatizarii.

Dezvoltarea sectoarelor de proprietati particulare si privatizarea agentilor economici de stat, se vor stimula deopotriva. Programul general de privatizare va cuprinde esalonarea in timp a ramurilor si a agentilor economici, principiile, caile concrete (vinzari de active sau de actiuni, concesiune etc.), evaluarea implicatiilor financiare, efectele scontate s.a.

Intr-o tara in care statul a fost unicul proprietar si unicul manager, racordarea procesului de reconfigurare a proprietatii la restructurarea rapida si masiva a economiei este singura alternativa pentru iesirea din criza economica si sociala. In afara cresterii eficientei agentilor economici si a imbunatatirii finantelor publice, privatizarea mai este determinata si de:

- scopul politic al limitarii si micșorarii corespunzatoare a puterii si influentei statului in economie, prin reducerea marimii sectorului public, concomitent cu sporirea concentrării activității statului asupra politicilor si controlului acestora, in locul preocuparilor administrative etc. Statul trebuie sa renunte la toate sarcinile care pot fi indeplinite de persoanele individuale sau de asociatiile lor liber constituite;

- dezvoltarea unor pietee sanatoase de capital in conditiile transparentei si a reducerii presiunii concurentei neloiale.

Odata cu reabordarea intregului proces de privatizare, se va promova "Legea reparatiilor asupra bunurilor mobile si imobile nationalizate, confiscate, expropriate sau preluate in mod abuziv de stat in perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989". Aceasta va tine seama de reparatiile similare care au fost efectuate prin relatiile cu alte state in decursul anilor, cu luarea in considerare ca statul a fost cel care le-a dobindit in mod abuziv, si nu utilizatorii actuali, precum si a imbunatatirilor, completarilor si modernizarilor intervenite.

De asemenea, se va avea in vedere, in cadrul intregului context, si restituirea bunurilor si proprietatilor bisericești (ortodocsi, greco-catolici etc.), ale Academiei Romane, universitatilor etc.

CONVENTIA DEMOCRATICA afirma ca orice metoda de privatizare este mai buna decit "preprivatizarea formala" realizata prin "acordarea autonomiei" agentilor economici cu capital majoritar de stat, deoarece:

- pastrarea agonizanta a actualului statut al agentilor economici de stat va spori suprasolicitarile bugetului public, care, in perspectiva, nu se va mai putea echilibra decit prin cresterea fiscalitatii mai ales asupra agentilor economici particulari;

- sporul datoriilor agentilor economici de stat, in continua crestere, va determina accentuarea vinzarii de active pentru platile salariale.

CONVENTIA DEMOCRATICA sustine ca liberalizarea pietelor nu se poate realiza fara o privatizare de profunzime, reala, si, competitia intre intreprinderile particulare asigura eficienta intregii economii.

Se vor inlatura progresiv toate constrangerile privind formarea, dezvoltarea si functionarea sectorului particular.

In perioada urmatoare, de 1-3 ani, se estimeaza ca se va putea privatiza: peste 50% din intreprinderile din industria materialelor de constructii, comerțului cu ridicata, alimentatiei publice; 60 - 75% din intreprinderile din industria alimentara, agricultura si comerțului cu

• amanuntul; peste 70% din intreprinderile din industria usoara, constructii, transporturi auto si reparatii, precum si peste 40% din intreprinderile industriale.

Se intentioneaza, pentru desfasurarea si autointretinerea procesului de privatizare, ca repartizarea veniturilor realizate din vinzare sa fie: 25-29% la bugetul public; 10% semi-gratuitate (20% din actiuni, cu pana la 50% bonus, rabat, de la caz la caz); 11-15% costuri ale procesului de gestionare a privatizarii; 50% pentru restructurarea economica si sociala.

a) Privatizarea agentilor economici de stat

In mod logic privatizarea de profunzime nu trebuie sa fie ulterioara restructurarii agentilor economici de stat. Privatizarea reala fiind o procedura de transfer de proprietate si nimic mai mult, restructurarea ramine in sarcina noului proprietar (cumparatorul), care prin contractul de vinzare - privatizare va fi obligat sa realizeze un program de restructurare, in volum si o anumita protectie a fortei de munca pe o anumita perioada etc. In acest caz, intereseaza mai ales maximizarea si accelerarea procesului de transfer de proprietate, nu, in primul rind, pretul la care se tranzactioneaza operatia de privatizare.

Pe de alta parte, si scopul unei vinzari cit mai profitabile trebuie acceptat, ceea ce necesita restructurarea si re tehnologizarea agentului economic in cauza, inaintea privatizarii, pentru obtinerea unui minimum de valabilitate si profitabilitate, precum si garantia recuperarii capitalurilor investite (autohtone/straine).

Aceasta situatie face ca restructurarea si privatizarea, in conceptia **CONVENTIEI DEMOCRATICE**, sa fie orientate, stimulate si realizate printr-o procedura "din aproape in aproape, stop and go", in forme si modalitati variate, adecvate conditiilor concrete, inclusiv si practicarea formelor intermediare (concesionare, inchiriere, locatie a gestiunii, management privat).

Procedura va fi demarata rapid si desfasurata accelerat. Ea are si avantajul ca permite corectarea procesului de privatizare pe parcurs in functie de rezultatele periodice, concrete, economice si sociale. In toate cazurile care vor avea drept scop profitabilitatea vinzarii (mai ales a celor catre investitorii straini), procedura "din aproape in aproape, stop and go" permite diminuarea riscului de subevaluare la vinzarea de actiuni si active.

Initial vinzarea se va controla prin loturi si structuri mai mici pentru determinarea pretului de interes. Ulterior se vor plasa pe piata majoritatea acestora.

Daca piata interna de capital nu se va dezvolta suficient, aceasta procedura poate asigura si alternative de finantare indirecta prin:

- pachete de actiuni pentru reglementarea si compensarea unor acorduri de plata, pentru concilierea unor revendicari etc.

- transformările datorie-actiuni, care permit bancilor creditoare sa schimbe datoriile in actiuni. Bancile pot vinde datoria partii interne/externe care cauta actiuni. Un astfel de procedeu conduce si la reducerea datoriei externe fara a scadea participarea la schimburile externe, iar piata care participa cistiga evitind imprumuturile.

Restructurarea economiei realizata prin procesul de privatizare de profunzime conduce la stimularea dezvoltarii unor activitati, produse si ramuri pentru care piata da semnale de interes si, dimpotriva, la decaderea unor activitati, produse si ramuri pentru care nu mai exista interes, deci viitor.

Daca scopul privatizarii este numai vinzarea, la un pret cit mai mare, atunci procesul de privatizare va fi lent si depresiv economic inca o lunga perioada de timp, pina cind sa-si realizeze efectele de antrenare.

Daca pretul nu este criteriul esential al vinzarii, ci demararea procesului de

restructurare si de revigorare structura a economiei, prin schimbarea naturii proprietatii, atunci acesta dobindeste o importanta secundara si el se va orienta in functie de fiecare caz in parte. Se va putea astfel promova deopotriiva putinul capital autohton si cel al investitorilor straini in sustinerea relansarii agentului economic in cauza.

Toate acestea fac ca privatizarea sa devina o optiune politica, mai degraba decit un punct de vedere comercial la momentul vinzarii, care insa nu trebuie sa disocieze strategia de privatizare de cea de restructurare.

CONVENTIA DEMOCRATICA din ROMANIA considera ca actuala legislatie privind transformarea intreprinderilor de stat in societati comerciale si regii autonome a realizat numai o schimbare formală de statut. Sint neclaritati majore, mai ales in ceea ce priveste alocarea dreptului de proprietate, numarul mare de regii autonome nu este justificat de specificul activitatii si de gradul de interes economic. Acestea se vor restringe la sectoarele strategice, serviciile publice si monopolurile nationale. Restul, chiar daca actioneaza intr-o piata imperfecta, vor fi transformate in societati comerciale, ceea ce, pe de alta parte, va determina si scaderea presiunilor de subventionare de la bugetul public.

Considerindu-se situatia economiilor banesti interne reduse, consecinta a programului de macrostabilizare impus, si lipsa de tentatie a investitorilor straini ca urmare a credibilitatii si stabilitatii politice reduse, se va revedea procesul de privatizare inceput, fara a fi oprita distribuirea Certificatelor de Proprietate, pentru determinarea gradului posibil de implicare a capitalului particular autohton in procesul privatizarii, pina cind:

- se va evalua corespunzator capitalul particular autohton care poate fi atras in intreaga privatizare si se vor stabili conditiile optime pentru atragerea acestuia;
- se va elabora o strategie coerenta pentru transformarea Certificatelor de Proprietate in actiuni pina la organizarea si functionarea burselor de valori;
- se vor reglementa problemele posibile sa apara la scaderea valorii de piata a Certificatelor de Proprietate si a protejarii lor in cazul falimentului unor agenti economici.
- se vor reexamina conditiile de utilizare a formelor intermediare (locatia de gestiune, concesiunea, inchirierea), cu garantii profitabile si privatizarea reala ulterioara.

Probleme deosebite pot sa apara la oferta publica de actiuni in lipsa cadrului insitutional specific pietei primare a capitalului. De aici, necesitatea imediata a atragerii bancilor comerciale in plasarea actiunilor pe piata.

In toata aceasta perioada se pot utiliza - si este chiar indicat - contractele de management, leasing si a concesiunilor si inchirierilor, ca instrumente rapide de ameliorare a eficientei agentilor economici de stat si ca prim pas spre privatizare.

La vinzarea activelor costisitoare si a intreprinderilor falimentare, initial se va privatiza managementul, moment in care se va stabili si un pret initial. Aceasta se va definitiva pentru privatizarea finala - considerindu-se orice modificare sub conducerea privata.

In acceptiunea **CONVENTIEI DEMOCRATICE din ROMANIA**:

- privatizarea proprietatii de stat se va desfasura fara a dauna si leza interesele nationale, ale grupurilor socio-profesionale si ale cetatenilor;
- procesul de privatizare nu va afecta statutul si calitatea de angajat, in sensul ca angajatii unitatilor economice care se privatizeaza nu sint obligati sa si participe la proprietate;
- privatizarea trebuie sa se realizeze in termene elastice, de la ramura la ramura, de la unitate economica la unitate economica;
- se va promova un procedeu combinat de privatizare LBO-M/EBO (Leverage Buy-Out/Management-Employees Buy-Out) - adica "rascumpararea intreprinderilor de catre

"grupul managerial si/sau de catre salariatii" - in cazul intreprinderilor costisitoare sau falimentare, sau, ulterior, dupa infiintarea Bursei, a celor care nu indeplinesc conditiile de cotare.

Aceasta tehnologie evita insuficienta capitalului autohton, al managerilor si/sau salariatilor, prin finantarea prin imprumut rambursabil din cresterea profitului si din dividende in noua situatie;

- se va stimula cresterea interesului asupra privatizarii prin vinzare prin acordarea de facilitati, tinandu-se seama de specificul si de conditiile concrete ale vinzarii. Facilitatile acordate salariatilor vor fi mai mari in toate cazurile de cumparare la intreprinderile proprii si mai moderate pentru orice alta optiune;

- se va sprijini si incuraja privatizarea directa a entitatilor rezultate din modularea agentilor economici de stat cu preponderenta de talie mica si mijlocie, fara limitarea activitatii, indiferent de natura si apartenenta capitalului;

- se vor dezvolta unitati productive particulare satelit pe langa agenti economici de stat, care vor fi asamblate potrivit intereselor financiar-economice in societati comerciale holding (cu capital de stat si/sau particular).

Totodata:

- prin masuri ferme se va evita concentrarea societatilor particulare mici si mijlocii in cadrul unor societati mari;

- se vor legifera conditiile si se vor intensifica vinzarile, catre agentii economici particulari, a activelor blocate in fonduri fixe, in stocurile de materiale si de semifabricate;

- se vor reduce drastic limitarile in privatizarea indirecta si directa, ori o combinatie a acestora. Se vor lua masuri pentru evitarea coruptiei si birocratizarii procesului de privatizare si pentru evitarea transferarii atributiilor si raspunderii puterii legislative asupra celei executive;

- vor fi eliminate oricare din limitarile privitoare la participarea investitorilor straini. Proprietatea privatizata va cuprinde si pamintul pe care se afla.

- se va garanta constituirea proprietatii si proprietatea ca atare indiferent de natura capitalului (autohton/strain). Crearea formelor colective (indivizibile) de proprietate se va reglementa numai ca exceptie.

De asemenea se va urmari:

- implicarea pe baze comerciale a unitatilor de cercetare, dezvoltare, proiectare in procesele de restructurare si privatizare, precum si antrenarea entitatilor private in actiunile de vinzare a capitalului de stat;

- infiintarea oficiilor de brokeraj si a consignatiilor, de stat/private, pentru vinzarea actiunilor si transformarea Certificatelor de Proprietate in actiuni;

- constituirea bancilor de date si informatii privitoare la elementele caracteristice societatilor comerciale cu capital de stat pentru determinarea gradului de profitabilitate previzibil;

- antrenarea entitatilor private in actiunile de vinzare a capitalului de stat.

CONVENTIA DEMOCRATICA sustine revederea, amendarea si rereglementarea "Legii privatizarii societatilor comerciale" pentru inlaturarea oricaror confuzii, introducerea unor mecanisme corespunzatoare de privatizare, pentru echitatea si accesul egal la proprietate, dar nu egalitarismul procesului.

b) Definitivarea reformei pamintului.

Se va realiza, fara afectarea proprietatilor obtinute legal pe baza legii existente, in urma revizuirii si perfectionarii Legii fondului funciar, astfel incit:

- sa se asigure in totalitate definitivarea reconstituirii dreptului de proprietate;
- sa se puna in posesie toti cetatenii romani indreptatiti si exclusi, pina in prezent, de la acest drept (fosti posesori sau mostenitori), precum si sa se improprietareasca, la cerere, familiile fara pamint sau cu pamint putin, care lucreaza in agricultura si au domiciliul stabil in comuna;

- se va desfiinta fara echivoc coeficientul de "echivalent arabil" si se recunoaste Legea nr. 187 / 23 martie 1945 pentru reforma agrara, prin care s-au expropriat terenurile agricole, constituind proprietati ale persoanelor, care depasesc suprafata de 50 ha. Si anume: pamintul arabil, livezile, finetele, baltile, iazurile artificiale.

De asemenea, se recunoaste starea de fapt la 1 ianuarie 1990 a proprietatilor din zonele necooperativizate, asupra carora aplicarea Legii nr. 187 / 1945 si a decretelor de confiscare ulterioare nu au avut efecte.

Definitivarea reformei pamintului se va face odata cu restructurarea si privatizarea treptata a sectorului ramas de stat tinindu-se cont de faptul ca:

- ramii in proprietate publica, paminturile care apartin si deservesc domenii pentru cercetarea stiintifica si promovarea progresului tehnic: fermele didactice, statiunile de cercetare experimentala, fermele model cu autofinantare a ocoalelor agricole etc.;

- suprafetele ce se vor atribui sint in functie de noile posibilitati locale si factorii pedoclimatici din zona;

- privatizarea I.A.S.-urilor ramase cu fondul funciar existent la 1 ianuarie 1946 si a celor infiintate prin introducerea in circuitul agricol de terenuri noi si transformarea lor in Societati comerciale agricole S.A.

CONVENTIA DEMOCRATICA din ROMANIA considera un non-sens ca taranul sau indreptatitul la proprietatea asupra pamintului sa fie actionar la proprietatea pe care trebuie sa o primeasca de drept.

c) Privatizarea in comert si servicii.

Aceasta va fi rapida si completa, impunindu-se de la sine, deoarece realizeaza legatura directa intre puterea de cumparare a consumatorilor si preturi. Este necesara asigurarea unor raporturi de concurenta libera si loiala intre prestatori. Pentru aceasta:

- se va realiza cadrul legislativ specific pentru accesul intreprinzatorilor (de stat/particulari) la resurse prin comercializare libera (materii prime, materiale, energie) si la reseaua de desfacere, fara restrictii administrative;

- se va restringe accelerat si progresiv activitatea de stat si se va promova in acelasi ritm initiativa particulara;

- se va incuraja capitalul particular in investitia si activitatile din domeniul turismului si punerea in valoare a potentialului natural si istoric al tarii;

- se va stimula diversificarea puternica si in special cresterea calitatii serviciilor de orice fel, totodata introducindu-se reglementari drastice pentru protectia consumatorului.

Protectia consumatorului se va realiza prin lege si normative specifice cu respectarea prevederilor Dreptului civil si administrativ intregite cu prevederi corespunzatoare in Dreptul penal. Protectia consumatorului prin intermediul legii penale va urmari: protejarea in relatile contractuale (impotriva comportamentului fraudulos si a incalcarii conditiilor de vinzare), impotriva bunurilor daunatoare si periculoase (in situatia cauzarii unui deces sau a unei vatamari corporale de pe urma vinzarii) si impotriva informatiilor care induc in eroare.

Se va infiinta "Consiliul National pentru Sesizarile Consumatorului" si se vor emite

reglementari cu caracter de lege (Acte) privind alimentatia, produsele medicamentoase, produsele chimice etc., ca si pentru manipularea acestora.

Pentru protectia consumatorilor impotriva informatiilor care induc in eroare se vor promova "Actul de marketing" si prevederi in Codul penal.

- se va stimula constituirea asociatiilor profesionale pe domenii specifice de comert si servicii si se va constitui cadrul normativ pentru apararea intereselor intreprinzatorilor individuali si asociati in aceste domenii,

Imbunatatirea sensibila a ofertei de marfuri se poate atinge mai rapid, intr-o prima etapa, pe seama privatizarii comertului cu ridicata, cu amanuntul si a transportului auto de marfuri.

d) Privatizarea fondului de locuinte de stat.

Va determina crearea unei piete specifice, care pe termen mediu, prin mecanismele de piata, va stabili pretul caselor si apartamentelor. Realizarile acestei piete vor constitui principala sursa de relansare a sectorului constructiei de locuinte.

Privatizarea locuintelor de stat va tine seama de proprietatea initiala. De asemenea, pentru echitatea posesiei asupra unui sau a mai multor active sigure, se va elabora o lege obiectiva, nepartinitoare.

Privatizarea locuintelor de stat atrage:

- diminuarea presiunii exercitate de cheltuielile de intretinere asupra bugetelor locale;
- regularizarea nivelului dobinzilor la creditele acordate pentru dobindirea locuintelor;
- o mai mare mobilitate a fortei de munca specifice in corelare cu necesitatea pietei locuintelor.

CONVENTIA DEMOCRATICA, pentru calmarea actualelor tensiuni, cit si a celor previzibile, va asigura:

- definirea conditiilor si a programului liberarizarii esalonate a chiriilor, in corelare directa cu cresterea venitului net real si protectia celor defavorizati;
- clarificarea realocarii sau despagubirii fostelor drepturi de proprietate precum si a noilor drepturi asupra locuintelor din fondul de stat, terenurilor urbane si infrastructurii urbane;
- corelarea resurselor bugetare cu subventiile de dobinda la creditele acordate pentru cumpararea locuintelor din fondul de stat;

- cumpararea locuintelor construite din fonduri de stat numai de catre actualii chiriasi.

Locuintele libere, construite din aceleasi fonduri, vor putea fi cumparate de oricine, dar nu vor putea fi revindute speculativ;

- delimitarea responsabilitatilor administratiei centrale si locale in dezvoltarea urbana si in gospodarirea fondului de locuinte;
- accelerarea privatizarii unitatilor de constructie (antreprenoriat);
- se vor stimula primariile sa construiasca locuinte de inchiriat si locuinte sociale (direct sau prin agentii economici).

3. RESTRUCTURAREA SECTORIALA

Necesitatea restructurarii sectoriale provine din agravarea efectelor perturbative ale dezechilibrelor structurale intra si intersectoriale, structurilor de productie ale economiei romanesti:

- consumuri excesive de intrari (energie, materii prime, forta de munca) pe unitatea de

producție, în timp ce producția internă de resurse energetice, materii prime și materiale de bază (metalurgice și chimice) a scăzut;

- scăderea exportului în fostele state membre ale CAER și reducerea importului de resurse energetice și materii prime din aceste țări, iar pe celelalte piețe externe cererea și competitivitatea au scăzut în timp ce înclinatia pentru importuri a crescut;

- se produc bunuri fără cerere pe piață, în timp ce nu se produc bunuri în cantitatea, calitatea și sortimentele cerute de consumatori, iar în unele domenii se produc mai multe bunuri decât pot fi distribuite;

- declinul puternic al investițiilor, minusul provocat din retragerea în mare măsură a bugetului de stat din această sferă nefiind compensat de acțiunile investitoriale ale agenților economici de stat, care dispun de resurse limitate și sunt preocupați mai ales de problemele curente.

Se adaugă la acestea și nerecuperarea creanțelor României în țări din diferite cauze (războiul din Golf, dezmembrarea Iugoslaviei etc.).

Restructurarea sectorială se va realiza prin intermediul restructurării agenților economici din industrie, agricultură etc., în așa fel ca eficiența alocării, absorbției și consumării resurselor să sporească. Pentru aceasta se va proceda la:

- ajustarea capacităților de producție corespunzător disponibilului de materie primă și de energie prin: restrângerea rațională a capacităților și creșterea eficienței consumurilor, reconsiderarea disciplinei tehnologice, a managementului și pe calea re tehnologizării progresive corelat cu gradul de adaptabilitate a producției cu cererea (internă/externă) și sporirea randamentului forței de muncă. Totodată, se vor reduce în mod treptat subvențiile și creditele;

- stimularea producțiilor (industriilor) orientate către export (în special a celor cu grad superior de prelucrare), corelat cu echilibrarea de către fiecare agent economic a consumurilor valutare proprii;

- stimularea și dezvoltarea producțiilor care pot asigura plata internă cu bunurile necesare consumului populației și în special a celor în complementaritate cu agricultura.

- modernizarea și dezvoltarea producțiilor (industriale, agricole) capabile de recuperare rapidă a investițiilor;

- realizarea unor specializări rapide în producția de bunuri și servicii, cu valoare de complementaritate în structura piețelor externe, în vederea integrării în economia mondială;

- realizarea unor producții de bunuri de consum și de capital pentru care există cerere pe piețele din țările și zonele învecinate;

- încadrarea structurilor, ramurilor, subramurilor, și întreprinderilor economice într-un sistem echilibrat și din punct de vedere ecologic;

- realizarea unui program accelerat de investiții în domeniul infrastructurilor (transport, comunicații, informatizare);

- dezvoltarea sectorului de servicii, de întreprinderi de producție mici și mijlocii (în orice domeniu), în cea mai mare pondere cu capital particular și prin privatizarea directă integrală sau modulară a întreprinderilor corespunzătoare din punct de vedere al dimensiunii capitalului fix și uman.

a) Agricultură. Silvicultură.

CONVENTIA DEMOCRATICĂ consideră, pe lângă factorul uman, pământul, cu tot ce înseamnă agricultură și silvicultură, una din resursele economice de lungă durată, care va fi principalul factor al refacerii economice și al ieșirii din criza actuală. Se vor întreprinde toate măsurile pentru practicarea unei agriculturi de performanță, și nu de subzis-

tenta, prin interventia statului in stimularea formei celei mai eficiente in teritoriu si ceruta de proprietarii de pamint, cu respectarea legilor.

Cu scopul ajustarii si definitivarii reformei pamintului si a redresarii agriculturii romanesti, se vor realiza in principal:

- modificarea "Legii fondului funciar", fara a fi afectate proprietatile legal obtinute pe baza legii existente, pentru ajustarea si definitivarea privatizarii pamintului;

Concomitent cu urgentarea si inchiderea acordarii Titlurilor de Proprietate, cu modificarea "Legii fondului funciar", se vor adopta: "Legea cadastrului", "Legea arende si a creditarii arende", "Legea ipotecarii pamintului" si "Legea asocierii si concentrarii proprietatii funciare", "Legea creditului agricol".

Se considera ca proprietarii terenurilor agricole sint liberi sa arendeze sau sa instraineze pamintul fara impunerea vreunui drept de preemtiune.

Se va constitui cadrul legal pentru cedarea terenurilor de catre posesorii de drept, care din cauze diferite renunta la activitatile agricole, in schimbul unei rente viagere echitabile.

Se recunoaste dreptul la restituire al unor terenuri si bunuri care s-au luat din proprietatea lacasurilor religioase, spitalelor, universitatilor, Academiei Romane.

Se va controla si limita prin lege acumularea de mari proprietati individuale si divizarea pamintului extravilan sub limita consacrata pe plan local.

- implicarea statului in dotarea tehnico-materiala a detinatorilor de terenuri agricole:

- import de utilaje agricole adecvate structurii proprietatii agricole;

- sprijinirea restructurarii unor intreprinderi in scopul trecerii la productia de utilaje agricole ieftine;

- acordarea de facilitati financiare pentru achizitionarea de tehnica agricola, de ingrasaminte chimice, pesticide, furaje, seminte si material de plantat; animale de reproducie etc. (credite cu dobinzi mici, scutiri sau diminuari de impozite, garantii de stat etc.);

- crearea unei retele de ferme pilot pe terenurile statului care sa acopere intreaga structura pedoclimatica. Acestea vor fi incadrate cu personalul tehnic si de specialitate existent si care va asigura cunostintele, consultanta si asistenta de specialitate in domeniu. Fermele pilot vor functiona ca si unitatile de cercetare si productie si vor fi partial finantate de stat si partial vor functiona ca unitati economice autonome;

- incurajarea de catre stat a constituirii unor societati comerciale cu capital particular pentru cumpararea produselor agricole de la mici producatori si distribuirea lor consumatorilor (mic-gross). O parte din aceasta activitate se va asigura si de catre societatile comerciale pentru industrializarea produselor agricole;

- favorizarea procesului de concentrare a capitalului in gospodarii viabile sub raport economic pina la nivelul apreciat ca optim pentru fiecare zona pedoclimatica;

- stimularea dezvoltarii cooperatiei rurale (asociatii de exploatare in comun a mijloacelor de munca, investitii comune, aprovizionare si desfacere, credit, infiintarea de mici intreprinderi agro-industriale, perfectionarea profesionala etc.);

- privatizarea statiunilor de mecanizare a agriculturii si transformarea in ateliere particulare de prestatii, intretinere si interventii, stimulindu-se revenirea in sate a meseriasilor navetisti, disponibilizati din industrie;

- favorizarea constituirii unui sistem financiar-bancar menit sa asigure formarea si sustinerea capitalului particular agricol (banci cu profit adecvat, banci de asociere, case de consemnatiuni, banci de renta agricola, societati de asigurari, diferite sisteme de mutualitate, de ajutor reciproc etc);

- aplicarea unei politici fiscale care să încurajeze dezvoltarea activităților agricole (impozite, dobânzi scăzute, credite preferențiale, credite de consolidare, scutiri sau amânări de impozite în caz de calamitate, introducerea impozitării progresive pentru controlul acumulării de proprietăți agricole etc.);

- organizarea unui sistem de servicii specifice pentru producătorii agricoli;

- organizarea unui sistem de societăți cu capital particular sau mixt pentru preluarea unor cantități de produse agricole indispensabile bunei aprovizionări a populației de la orașe, prelucrărilor agro-alimentare, export, rezerva de stat etc;

- protejarea producătorilor agricoli de concurența cu producătorii străini (contingentarea importului de produse agricole, prime de export, taxe vamale adecvate);

- constituirea cadrului legal de combatere și sancționare severă a acțiunilor de limitare a drepturilor de proprietate, de sărăcire a producătorilor agricoli prin măsuri abuzive (impozite excesive, cote obligatorii, vânzări condiționate etc);

- organizarea sistemului de asigurări sociale rurale (pentru asistență medicală parțial compensată, pensii de vîrstă, de boală și de invaliditate etc);

- reorganizarea sistemului de asigurare a bunurilor din gospodăriile țărănești (casă, anexe, animale, recolte, plantații etc.);

- repunerea în funcțiune a sistemelor de irigații și funcționarea lor pe criterii strict economice;

- subvenționarea publică a lucrărilor de interes național cu implicații în agricultură:

• menținerea și extinderea suprafețelor amenajate pentru irigații, desecări, combaterea eroziunii solului;

• rețehnologizarea amenajărilor existente cu scopul reducerii consumului specific de apă și de energie electrică;

• prevederea unor lucrări de investiții necesare protecției lacurilor de acumulare;

• subvenționarea parțială a costului apei și a cheltuielilor pentru aducțiunea apei de irigații;

• finanțarea publică a lucrărilor de regularizare a râurilor interioare, de refacere a unor lacuri naturale și a amenajărilor piscicole;

• dezvoltarea rețelei rutiere ținînd cont și de necesitățile agriculturii și de integrare a tuturor localităților în viața întregii țări.

- refacerea iazurilor comunale și a legislației privind pajistile și finetele din zonele specifice, mai ales cele montane;

- reînființarea Camerelor Agricole la județe și a Ocoalelor Agricole la comune;

- crearea pieței terenurilor agricole și a Bursei produselor agricole.

Creșterea eficienței și competitivității producției agricole este un obiectiv cu dublă finalitate:

- pe plan intern, creșterea nivelului de trai (și condiție psihologică pentru ca populația să vină în sprijinul reformei) prin sporirea ofertei și o scădere corespunzătoare a prețurilor relative ale produselor agricole, ceea ce ar schimba favorabil structura de cheltuieli din bugetul de familie (azi populația aloca peste 60% din venit pentru produsele de primă necesitate);

- în raporturile internaționale, creșterea capacității de ofertare și de concurență la cote care să ofere posibilitatea expansiunii externe a produselor românești.

Cîteva mențiuni legate de silvicultură se impun ca un minim necesar de măsuri care se vor întreprinde de **CONVENTIA DEMOCRATICĂ**:

- se va institui un regim silvic organizat in ecoale silvice pentru buna gospodarire a padurilor de stat, comunale si particulare;

- se vor urma principii diferite de privatizare, in primul rind restabilirea dreptului de proprietate asupra padurilor, iar exploatarea proprietatii de stat / particulare se va reglementa tinandu-se seama de lenta regenerabilitate a padurilor;

- se vor acorda cote anuale de lemn pentru locuitorii zonelor montane fara proprietate agricola, cu dreptul de a le industrializa sau comercializa pe piata libera;

- se vor reface si extinde perdelele de protectie din zonele de cimpie si se vor reimpaduri suprafetele exploatate abuziv si neregenerate si impaduri terenurile agricole degradate;

- se va limita prin legi anuale volumul de masa lemnoasa exploatat;

- se vor constitui intreprinderi mici si mijlocii, cu capital public si/sau particular in zonele forestiere pentru exploatarea si prelucrarea lemnului;

- se vor incuraja financiar si economic intreprinderile particulare pentru valorificarea produselor auxiliare ale padurilor si plantatiilor forestiere (fructe, pasuni impadurite, flori pentru miere etc.).

b) Industria (agenti economici cu capital de stat).

Prin restructurare, de la productia mijloacelor de productie si de produse intermediare se va trece la productia destinata consumului final pe piata interna si externa. Aceasta nu inseamna reducerea automata a valorii globale a productiei industriale, ci rentabilizarea si eficientizarea pentru cresterea cifrei de afaceri pe seama agentilor economici viabili. Unitatile cu valoare adaugata negativa se vor inchide, plata ajutoarelor de somaj si recalificarea fiind mai putin costisitoare decit intretinerea in functiune a acestora.

Acest domeniu este marcat de un paradox fundamental: coexistenta unei ignorante frapante in anumite segmente si unitati cu o capacitate intelectuala si de munca extraordinara. Aceasta combinatie ascunde potentialul de progres printr-o aparenta depreciere a factorilor de productie.

* **Premisele si scopul restructurarii.** Este necesar sa se porneasca de la imbunatatirea raportului consumuri-contributie a valorii adaugate la PIB (produsul intern brut) pe baza:

- contributiei agentilor economici - prin ei, a ramurilor de venit national - fata de consumul de materii prime, materiale, si, in special, de energie;

- productivitatii si competitivitatii pe piata externa;

- marimii efortului financiar propriu si adaugat, vitezei de reintegrare a facilitatilor financiare acordate si corectarea imperfectiunilor pietelor financiare;

- managementului efectelor restructurarii in planul ocuparii fortei de munca;

- corectarii externalitatilor (poluarea mediului, activitatea de cercetare-dezvoltare etc);

Abordarea programului de restructurare a industriei va lua in considerare solvabilitatea deosebit de precara a majoritatii agentilor economici, agravata si de existenta stocurilor de materii prime, de productia neterminata si de productia terminata dar fara cerere, toate acestea in locul activelor lichide tipice economiei de piata;

Restructurarea agentilor economici se va fundamenta pe gestiunea costurilor, obtinerea unui raport pozitiv intre capital si productie, accelerarea amortizarii capitalului.

Prioritatea va fi ajustarea costurilor interne, costurile unitare externe fiind in afara controlului sau a posibilitatilor de influentare semnificativa. Insa, influentele costurilor externe (energia electrica, materiale purtatoare de energie, materii prime si materiale importate,

impozite fiscale) pot fi diminuate prin investitie si mai buna organizare internă a proceselor de munca, schimbarea forma a managementului si a moralitatii agentului economic.

A continua spiritul nostalgic de pina acum si cu acelasi gen de optiuni, inseamna saracirea generala a sistemului economic si implicat a intregii populatii.

Fiecare intreprindere va trebui sa-si elaboreze programul sau de restructurare pe baza criteriilor de eficienta specifice economiei de piata. Aprobarea si eventual corectarea prevederilor programului de restructurare este de competenta reprezentantului proprietarilor.

* Statul si restructurarea intreprinderilor. Pentru o restructurare viabila este esentiala separarea institutionala a atributiilor statului ca proprietar asupra majoritatii agentilor economici, societati comerciale si regii autonome, de atributiile aceluiasi stat - regulator al activitatilor economice in lipsa unei pietei corespunzatoare si suficient de puternice.

Exercitarea drepturilor de proprietar a statului asupra agentului economic de catre aceeași institutie guvernamentala, care are atributii si de reglare a sectorului caruia ii apartine agentul economic, echivaleaza cu reintoarcerea la controlul administrativ.

Cunoscindu-se rolul diferit al Guvernului, proprietatii asupra sine insasi a agentilor economici de stat si al managerilor in procesul de restructurare, prin lege se va proceda imediat la instituirea conducerii pe baza "contractelor de management", ceea ce asigura ca:

- atributiile statului ca proprietar sa fie similare cu cele ale unui proprietar particular, al carui obiectiv este functionarea cit mai eficienta a intreprinderii;
- interventia statului in restructurarea intreprinderilor, prin institutiile sale cu rol de regulator, devine limitata la strictul necesar si evita tratamentul preferential al sectorului de stat in detrimentul celui privat;

- finantarea programelor de restructurare sa fie asigurata o parte pe seama intreprinderii. In cazul regiilor autonome, costul sprijinului statului se va evidenta explicit in bugetul public si va fi minim si diferentiat de la caz la caz.

In ceea ce priveste procedura falimentului, in toate deciziile se va avea in vedere ca:

- agentii economici de stat nu sînt entitati independente si ca nu exista un conflict real intre debitori si creditori, amindoi fiind proprietate de stat;

- factorii sociali pot inhiba lichidarea, pina cind alternativa intreprinderilor mici si mijlocii nu este corespunzatoare in oferta locurilor de munca si viabile prin eficienta economica;

- lichidarea unui agent economic poate genera prin contagiune lichidarea altora, dintre care unii pot fi furnizori de servicii sociale indispensabile.

CONVENTIA DEMOCRATICA va proceda selectiv in declansarea falimentului, corelat cu formarea pietei fortei de munca, cu recalificarea organizata a somerilor, cu favorizarea investitiilor creatoare de noi locuri de munca, in locul lichidarii totale favorizindu-se continuarea sau reconfigurarea unor activitati, cu lichidari parțiale si restructurari substantiale.

Procedura falimentului se va aplica, in sa, in toate cazurile, pentru agentii economici cu pierderi (cu valoare adaugata negativa, devoratori) care nu vor putea fi scoasi din aceasta situatie prin masurile de deblocare a platilor si nici pe baza unui program riguros de restructurare economico-financiara acceptat de banci.

Miza restructurarii industriei este deosebit de mare, rezolvarea - fie si partiala - conditioneaza: imediat - asigurarea locurilor de munca reale si un trai salariatilor acestora iar in perspectiva - cresterea interesului si a valorii de piata a intreprinderilor in procesul de privatizare.

Restructurarea industriei se va desfasura pe baza unui Program lege pentru stabiliza-

rea ramurilor in criza si ameliorarea structurilor industriale, program prin care statul, puterea publica, conlucriind cu agentii in cauza in cauza organizeaza adaptarea ordonata a cererii si a ofertei prin reducerea etapizata, programata a capacitatilor de productie, eforturile aferente suportindu-se in mod echitabil de catre toate intreprinderile implicate.

Un asemenea program este necesar deoarece:

- o vreme capitalul public trebuie sa suplineasca actionariatul privat, in prezent inexistent, iar in viitor acesta va avea structuri fragile o perioada. De asemenea racordarea la circuitul economic mondial poate conduce la cresterea riscului de destabilizare a actionarului autohton si la pierderea caracterului national al actionariatului autohton;

- statul, unic actionar, este un atu in restructurarea si modernizarea agentilor economici si in prevenirea escaladarii haosului economic actual (daca totul se mai lasa pe seama mecanismelor unei piete imperfecte). Astfel, Guvernului, prin organismele sale, ii revine obligatia participarii la elaborarea si aplicarea impreuna cu agentii in cauza (la initiativa acestora) a unor politici adecvate, ample si rapide, bazate in principal, pe cerintele pietei interne/externe si in concordanta cu imbunatatirea raportului consumuri - contributii a valorii adaugate la PIB.

Subventiile acordate pentru ameliorarea competitivitatii tehnologice si a produselor, differentiate pe grade de interes rezultate din tendintele manifestate pe piata (interna/externa), se vor proteja impotriva transformarii lor in instrument al politicii sociale (evitarea consumului subventiilor in salarii sau in sporuri salariale si in asigurarea unor locuri de munca nenecesare).

In cadrul programului lege mentionat se vor dezvolta o serie de programe operationale:

- Programul "Baza si infrastructura tehnologica" impartit in doua subprograme:

- infrastructuri de baza - printre altele: cai ferate, porturi si energiile asociative ale infrastructurilor etc., care contribuie la dezvoltarile industriale;

- infrastructuri tehnologice - crearea acelor infrastructuri tehnologice care pot contribui efectiv la modernizarea industriei traditionale, intensificarea folosirii tehnologiilor de productie, crearea de produse prin tehnologii noi, cresterea productivitatii si imbunatatirii calitatii in industrie, perfectionarea si recalificarea resurselor umane.

- Programul "Instruire profesionala" - pentru intarirea capacitatii tehnice si managementului intreprinderii.

- Programul "Stimulente pentru investitii productive" (private/proprietate publica) - pentru modernizarea/inovarea/dezvoltarea tehnologica, productia de calitate si conversia energiei/rationalizarea consumului de energie.

Acest program sprijina si actiunile de restructurare si modernizare a caror selectare este data de semnificatia impactului economic si social, general sau regional, de importanta strategica in dezvoltarea tarii.

- Programul "Directii de productivitate" - sprijina actiunile focalizate pe factorii de productie, cu pondere pe tehnicile si tehnologiile cu efecte in cresterea productivitatii prin: a lucra cit mai bine in minimum de timp si intr-un spatiu cit mai redus prin - reorganizarea intreprinderilor pe zone autonome de productie (unitati tehnologice elementare), care sa functioneze ca tot atitea intreprinderi mici si mijlocii (sarcini polivalente si autonome).

- Programul "Calitate industrială si design" - intarirea sistemului de management al calitatii, constientizarea nationala a producatorilor si consumatorilor, introducerea in circuitul economic a componentei de design.

- Programul "Publicitate, introducere, control" - un sprijin pentru dezvoltarea

industrială printr-un cadru de informare în detaliu asupra programelor suboperationale și mijloacelor financiare.

«Programul «Sectorial strategic» - informatizarea proceselor și dezvoltarea industriei mijloacelor de producție.

Unele opțiuni pentru ramuri

* **SIDERURGIA** - din totalul producției de oțel circa 66% reprezintă produse finite. Consumul intern este de aproximativ 75% din produsele finite specifice siderurgiei. 34% din întreaga cantitate de oțel se mișcă sub formă de semi-finite cu efecte semnificative în creșterea pretului din transport și ICM (impozitul pe circulația marfurilor).

Din investițiile în curs, cca. 65% au fost efectuate (ex. Combinatul de la Calarasi).

În continuare se impune ca efortul investițional să se concentreze pe finalizarea lucrărilor de la Calarasi și, selectiv, în îmbunătățiri tehnologice pentru creșterea calității, reducerea consumului energetic, de materii prime și materiale și a pierderilor.

Restructurarea domeniului în concordanță cu cerințele pieței (interne și la un export posibil, de cca. 2-3 milioane tone anual) va fi însoțită de o serie de programe speciale și de natură regională, pentru redistribuirea și reocuparea forței de muncă, din întreprinderile supuse restructurării sau consolidării financiare.

* **CONSTRUCTIA DE MASINI** - deși parțial corespunzătoare din punct de vedere al consumului de energie și generatoare de aport valutar, în lipsa specializării, se caracterizează printr-o pierdere relativă de profit care decurge din integrarea pe verticală.

Ca urmare a acestei organizări, în lipsa unui grad corespunzător de automatizare a proceselor de producție, cheltuielile cu energia și materialele au o pondere necorespunzătoare în costurile de producție. Deși domeniul dispune de cereri pe piața internă și externă, cota de cheltuieli este inefficientă pentru salariile personalului direct productiv și tehnic, precum și pentru cercetarea - dezvoltarea specifică.

Restructurarea întreprinderilor acestei ramuri trebuie să determine:

- sporirea produselor finale cu efect de antrenare a întregii industrii orizontale pe baza contractelor directe cu un număr cât mai mare de subcontractanți concurențiali, din punct de vedere al pretului și capabili să reducă pretul prin creșterea seriei (indiferent de natura proprietății, de stat sau particulare);

- creșterea mecanizării și automatizării proceselor cu scopul stimulării ratei profitului și scăderii dependenței de costurile energiei și materialelor;

- integrarea cercetării, proiectării și dezvoltării de specific în holding-uri sau prin asociere cu marile întreprinderi;

- adaptarea variațiilor de structură socio-economică la orientările noilor activități și de proprietate.

* **ELECTRONICA, ELECTROTEHNICA ȘI MECANICA FINA** - concentrează cea mai bună calitate a forței de muncă din economie. Acest domeniu este într-o situație critică privind accesul la producția și tehnologiile competitive.

Se impune, în toate cele trei ramuri, eliminarea tendințelor asimilării integrale cu specializarea și cooperarea între întreprinderi și internațională.

Fiind deosebit de dinamice în înnoire, este nevoie de crearea de societăți mixte cu parteneri străini, asigurându-se astfel tehnologiile necesare, integrarea într-o producție trans-frontiere și finanțarea necesară alinierii competitive pe piețele externe.

O asemenea orientare deschide și potențialul necesar înnoirii întregii economii, crează posibilități deosebite de dezvoltare a serviciilor moderne în întreaga piață și odată cu

• aceasta noi locuri de munca.

Aceste ramuri trebuie reorientate si dezvoltate in conformitate cu contributia lor mai mica ca pondere la PIB.

* **CHIMIA SI PETROCHIMIA.** Desfiintarea pietelor traditionale de procurare a materiilor prime (cca. 58% din totalul importurilor pe dolari SUA), precum si caracterul energo-intensiv, au facut ca odata cu schimbarea sistemului de preturi, acestea sa imprime in intreg sistemul economic influente semnificative. Acestea au condus in mod deosebit la pierderea competitivitatii pe plan extern a produselor, atat specifice cit si a produselor altor ramuri.

Restructurarea acestora este o actiune necesara, dificila si scumpa, fiind ramuri intermediare. Fondurile mari necesare conduc la diminuari considerabile sau chiar blocarea innoirii altor ramuri. Ca atare, restructurarea domeniului nu poate evita lichidarea sau restringerea unor activitati. Pentru aceasta trebuie avut in vedere:

- dificultatile in aprovizionarea cu materii prime si in desfacere;
- volumul de productie corelat cu rata profitului minim necesar;
- volumul pierderilor acumulate si potentiale, volumul si costurile investitiilor de

modernizare;

- consumul energetic si costurile depoluarii.

O serie de masuri se cer intreprinse in prima urgenta:

- descoperirea de noi zacaminte (in special punerea in evidenta de noi rezerve de petrol si gaze naturale);

- organizarea institutionala sub forma de holding a acestor domenii. Intreprinderile cu randamente si costuri diferite, organizate ca regii autonome, pe zone organizationale in functie de resurse, cu producatorii de materii prime si cu comerciantii.

S-ar creste diversificarea exploatarilor, calitatea produselor specifice, concurenta si diferentierea preturilor de desfacere, chiar o scadere relativa a lor.

- atragerea capitalului strain sub forma societatilor mixte cu activitati complete: resursa - produs - desfacere;

- reprofilarea capacitatilor nerentabile, orientindu-le catre productia de mic tonaj, sinteza fina si biotehnologie;

- privatizarea capacitatilor mici si mijlocii si a desfacerii produselor si serviciilor specifice.

* **INDUSTRIA USOARA** - este cea mai rentabila dintre toate sectoarele economiei (costuri convenabile, lipsa subventionarii, curs mediu de revenire favorabil, sub cel oficial), cu toate ca dispune de un nivel tehnologic comparativ scazut. Productivitatea este de tip manual in cea mai mare proportie, ceea ce partial explica si nivelele salariale cu cca. 20-25% mai mici decit in celelalte ramuri ale industriei.

Desi aparent se manifesta o scadere a cererii pietei, industria usoara are atat pata interna potentiala cit si cea externa, dar acestea reclama cresterea calitatii produselor. Se impune:

- dezvoltarea investitiilor de modernizare si productivitate, care nu sînt mari si ca atare posibil de asigurat prin reducerea nivelului impozitarii. Nivelul bugetului nu va fi afectat deoarece investitiile in acest domeniu majoreaza volumele de productie si valoarea adaugata;

- modernizarea se poate realiza etapizat in interiorul intreprinderii, pe masura dinamicii fondurilor realizate din vinzările la intern si export;

- asocierea cu parteneri straini, constanti sau sezonieri, in concordanta cu variatiile modei;

- dezvoltarea unei retele de magazine (cu capital public, privat sau mixt), organizate

local si zonal, este comoda si sigura pentru reintegrarea rapida a cheltuielilor.

Industria usoara este unul din domeniile cel mai rapid privatizabil si cu diversificare mare a intreprinderilor mici si mijlocii.

* **INDUSTRIA ALIMENTARA** - Legea fondului funciar cu imperfectiunile ei a adus-o si pe aceasta intr-o stare vecina cu falimentul.

In general, industria alimentara va fi integrata in programul de restructurare si de privatizare prevazut pentru celelalte industrii. Se va diferentia printr-un ritm mai alert imprinat in urmatoarele directii principale:

- privatizarea marilor intreprinderi sub forma de societati pe actiuni, acordandu-se angajatilor posibilitatea procurarii preferentiale a unui procent sporit de actiuni;
- infiintarea de intreprinderi private sau cu capital mixt (cota publica de pana la 30-35%, considerat capital de pornire pentru industrializarea produselor agricole alimentare, amplasate in zonele si centrele de productie a materiilor prime;
- dezvoltarea unor industrii si semiindustrii alimentare care si-au dovedit eficienta in gospodariile individuale sau asociatiile agricultorilor.

CONVENTIA DEMOCRATICA va initia si sustine asocierea si cooperarea cu firme specializate din strainatate pentru investitii de capital, imbunatatirea fluxurilor tehnologice, igienizarea la nivelul standardelor internationale, imbunatatirea si eficientizarea retetelor de fabricatie, organizarea unui management optim, dotarea laboratoarelor si a controlului de calitate si de sanatate a produselor alimentare, dezvoltarea corespunzatoare a activitatilor de ambalare si prezentare.

* **ENERGIA** - Reducerea consumului de energie pe unitatea de produs este o necesitate. Ea trebuie corelata cu intreg programul de restructurare si de reorientare a consumurilor economice si sociale.

Redresarea situatiei energetice trebuie sa inceapa cu utilizarea si valorificarea corespunzatoare a resurselor interne, cu cresterea utilizarii capacitatilor instalate de generarea energiei electrice prin:

- tehnologizarea corespunzatoare inlocuirii materialelor combustibile inferioare si a echipamentelor uzate;

- sporirea calitatii combustibililor prin eliminarea lignitului de putere calorica joasa si calitate inferioara si a pacurii cu continut ridicat de sulf;

Efortul investitional, care se apreciaza la 65-75% din cheltuielile anuale, pe o perioada de 3-4 ani trebuie orientat catre refacerea capacitatii de energie electrica prin:

- finalizarea unor obiective de investitii, inclusiv al primului grup CNE Cernavoda;
- dezvoltarea lucrarilor la celelalte grupuri CNE Cernavoda;
- continuarea unor amenajari hidroenergetice si dezvoltarea unor surse de energie electrica alternative, neconventionale;
- reorganizarea sectorului rezidential - comercial (evaluarea si administrarea consumului populatiei).

Volumul cheltuielilor aferente nu va putea fi asigurat in totalitate de bugetul public. Se apreciaza ca surse suplimentare posibile:

- o cota de 15-25% din fondurile realizate din privatizare;
- imprumuturi bancare, cu subventionare bugetara a dobinzii pentru evitarea efectelor inflationiste asupra pretului energiei;
- o cota parte din taxele asupra intreprinderilor si a locuitorilor din judete, destinate in primul rind pentru finantarea sau participarea la finantare a unor obiective de interes regional judetean sau local;

- o cota parte din veniturile realizate din concesionarea unor cimpuri noi de hidrocarburi energetice, a transportului si depozitarii petrolului si gazului metan;
- subscriptie publica, cu gestionare distincta si transparenta a fondurilor acumulate periodic prin subscriere.

Paralel cu redresarea energetica se impune reducerea consumului, care nu trebuie sa constituie unicul criteriu de inchidere a unor agenti economici, ci de restructurare si de orientare a noilor investitii.

Pretul energiei este o componenta a costurilor, insa nu va fi o forta de restructurarii inainte ca intreprinderea sa dispuna de resursele necesare. Acesta trebuie sa fie principala determinare in reevaluarea si imbunatatirea gestiunii costurilor de productie.

* **TRANSPORTURILE** - trebuie sa devina un sistem eficient al economiei nationale, pentru ca nu poate exista relansare si apoi dezvoltare economica fara un sistem de transport eficace.

Restructurarea, reconfigurarea si dezvoltarea transporturilor pornesc de la asigurarea ineficienta a activitatilor specifice de trafic, de mai mult de 90% pe cale ferata si mai putin de 6-7% cu autovehiculele.

Reconstructia sistemului de transporturi, infrastructura, mijloace, controlul si dirijarea traficului, necesita programe specifice pe termen relativ lung si un efort financiar deosebit.

Aceste programe trebuie dezvoltate si corelate cu avantajele economice care rezulta din integrarea Romaniei in sistemul european de transporturi, atat ca infrastructura cit si ca mijloace.

- **Transporturi rutiere** - fondurile necesare pentru acestea pot proveni din:
 - atragerea de surse bancare interne si/sau externe;
 - concesionari ale constructiei si exploatarii unor parcursuri de tip autostrada pe perioade determinate;
 - taxe asupra carburantilor si o finantare partiala de la bugetul public.

• **Transporturi feroviare** - in primul rind, in ceea ce priveste exploatarea, se impune: introducerea principiului concurentei egale cu transportul rutier in privinta impozitarii si subventionarii, practicarea libertatii manageriale, reglementarea transportului si a obligatiilor si a obligatiilor carausului. Infrastructura (calea de rulare si controlul traficului) este normal sa fie organizata si gestionata sub forma de regie autonoma. Restul activitatilor specifice, inclusiv intretinerea parcului de transport se vor organiza sub forma de societati comerciale, in vederea maririi vitezei de rentabilizare si a cresterii calitatii serviciilor prestate. Pina la obtinerea unei competitivitati stabile si eficiente, este necesara subventionarea publica. Aceasta se va diminua progresiv odata cu cresterea eficientei si competitivitatii domeniului.

• **Transportul maritim si fluvial** - se preconizeaza cresterea traficului maritim si fluvial, inclusiv prin ruta de apa CONSTANTA-ROTTERDAM. Aceasta presupune dezvoltarea unor programe de porturi dunarene, crearea unor zone comerciale libere etc.

In cea mai mare parte aceste lucrari se vor finanta din fondurile bugetare publice precum si prin concesionarea unor amenajari si exploatari pe perioade determinate.

• **Transportul aerian** - nevoile acestui domeniu incep cu reconditionarea si modernizarea aeroporturilor, reechiparea sistemelor de control, trafic etc. si se termina cu reutilizarea in vederea comodatii de pilotare, cresterii sigurantei de zbor si dezvoltarea diversificata a flotei cu aeronave (pasageri, transport marfuri) corespunzatoare standardelor internationale.

Transportul aerian va ramine organizat si exploatat sub forma societatilor comerciale de stat, fara insa sa se limiteze inflintarea si dezvoltarea societatilor comerciale

particulare autohtone sau ale investitorilor straini.

c) Cercetarea stiintifica.

Este chemata sa valorifice pertinent marele potential al inteligentei romanesti. Resursa esentiala a viitorului ROMANIEI, inteligenta romaneasca s-a dovedit - prin evolutia stiintelor - permanent regenerabila.

Indiferenta manifestata pina acum fata de ea, precum si un immobilism relativ al propriilor structuri, au impus acestui domeniu o strategie defensiva - pentru conservarea existentei si a potentialului valoric - care se cere radical schimbata.

Cercetarea stiintifica, indiferent de tipul acesteia, se va implica direct ca principala forta de analiza si elaborare a strategiilor necesare ajustarii si restructurarii macroeconomice, mezo (sectoriale) si microeconomica (agent economic). Implicit se determina si restructurarea cercetarii stiintifice, mai ales a aceleia implicata in unitatile de cercetare, dezvoltare, proiectare (U.C.D.P.).

Cercetarea stiintifica trebuie utilizata si dezvoltata pentru obtinerea unor rezultate stiintifice profitabile, pe plan intern si, mai ales, pe plan extern. De aceea efortul principal al statului, prin alocatiile bugetare si o taxa variabila si diferentiata spre sustinerea institutiilor de cercetare cit si pentru finantarea de programe speciale (cercetare fundamentala si aplicata).

Prin Comisia guvernamentala a Consiliilor Stiintifice pentru strategia cercetarii stiintifice - functionind in cadrul Ministerului Stiintei - se vor intreprinde stricte si competente evaluari strategice asupra dezvoltarii - in perspectiva - a stiintelor in Romania, corelat cu promovarea valorilor autentice, managementului modern si eficientei cercetarii.

- Se va defini o strategie nationala si un program de dezvoltare a principalelor domenii in care Romania dispune de un maximum de traditii si de sanse de integrare in circuitul mondial.

In corelare cu aceasta strategie, va fi elaborata o "CARTE ALBA A CERCETARII", cuprinzind realizarile, prognozele si planurile de integrare in structurile si proiectele de cercetare la nivel european;

- Se vor incuraja autonomia si descentralizarea institutiilor de cercetare. Programele de cercetare vor fi elaborate, in conformitate cu cerintele, printr-o procedura eficienta si supla, numai de catre cercetatorii stiintifici si vor fi validate de Consiliile Stiintifice sectoriale si intersectoriale, organizate in cadrul ministerelor de resort;

- Va fi urmarita racordarea fireasca intre cercetare si invatamint prin Centrele de cercetare organizate in institutiile de invatamint superior, care vor deveni si principala sursa de selectie si formare a potentialului uman de cercetare.

* **CERCETAREA UNIVERSITARA** va oferi venituri suplimentare atat pentru persoanele fizice implicate cit si pentru domeniile si universitatile respective.

* **CERCETAREA FUNDAMENTALA**, reprezentind valentele cele mai profunde ale inteligentei romanesti, se va desfasura in Universitati si in Institutii de Cercetare corespunzator organizate, si pe linga ACADEMIA ROMANA. Finantarea ei va fi asigurata prin alocatii bugetare cit si de eventualii sponsori, incurajati prin facilitati financiare corespunzatoare. Se vor sustine in mod special domeniile si directiile in care cercetatorii romani dispun de experienta si rezultate recunoscute pe plan international.

- Vor fi stimulate si dezvoltate stiintele societatii si ale omului, pentru studierea si cunoasterea proceselor si relatiilor inter si intra-comunitare, inter-umane si a comportamentului si noilor atitudini in raportul individ-grup-societate;

- In colaborare cu firme interesate din tara sau strainatate, statul va sprijini cercetarea tehnologica de importanta strategica - asa numita cercetare de virf - precum si cercetarea aplicativa din domenii neeconomice, cum este de exemplu, cea medicala.

* **CERCETAREA APLICATIVA** se va desfasura in institutii de invatamint superior tehnic sau economic si in Unitatile de cercetare stiintifica, dezvoltare tehnologica, proiectare (U.C.D.P.). Rezultatele ei - pe termen scurt - vor fi preponderent corelate cu programul reformei si dezvoltate in complementaritate cu actiunile de cooperare internationala si se vor viza obiective concrete de piata (interna/externa).

Pe termen scurt - mediu, in domeniul cercetarilor aplicative se va renunta la discriminarea tehnologie inalta - tehnologie joasa (as high-tech and low tech.) fiind mai ales necesar ca intreaga tehnica sa devina competitiva indiferent de marimea si localizarea pietelor.

In perioada de tranzitie, se va sprijini diversificarea finantarii si prin conectarea la partenerii straini interesati, devansind astfel viitorul reviriment al economiei romanesti, care va face posibila - in perspectiva - autofinantarea cercetarii in ansamblul ei.

- Restructurarea si privatizarea treptata a U.C.D.P. se va realiza simultan cu angrenarea lor in procesul de reforma si restructurare a economiei. Privatizarea U.C.D.P. va fi precedata, de regula, de privatizarea agentilor economici si de o evaluare patrimoniala, sociala si intelectuala specifica pentru activele "tangibile" si a celor "intangibile" (reputatia, marca, patrimoniul intelectual);

- Activitatea U.C.D.P. se va orienta si spre adaptarea, generarea si difuzarea rezultatelor specifice prin intermediul Centrelor de Transfer Tehnologic ("Incubatoare") cu scopul stimulării sistemului economic de întreprinderi particulare mici si mijlocii;

- Prin cercetarea in domenii interconectate se vor identifica ramurile industriale care, neavind nici o justificare in Romania, vor trebui sa dispara, cele care vor trebui diminuate, precum si cele care vor trebui dezvoltate sau infiintate;

- Vor fi revizuite reglementarile privind protectia proprietatii intelectuale;

- Se va crea un sistem national pentru dezvoltarea si amplificarea cooperarii stiintifice internationale, acordarea de burse, specializari si documentari in strainatate, inlesnirea accesului la publicatii stiintifice de virf, sprijinirea initiativelor individuale si de grup;

- Vor fi asigurate oamenilor de stiinta conditii decente de viata si venituri corespunzatoare valorii, tinutei si importanței activității desfășurate;

- Se va aplica o politica prioritara de redotare a institutiilor de cercetare corespunzatoare importanței si perspectivei activitatilor specifice.

- Se va elabora "Statutul cercetatorului stiintific", corespunzator importanței pozitiei profesionale si sociale a acestuia in cadrul societatii romanesti.

4. RESTRUCTURAREA SOCIALA

Restructurarea economiei si privatizarea vor determina schimbari majore si in structura sociala a Romaniei. Pe de alta parte, aceste schimbari vor contribui la accelerarea restructurării economice, la privatizarea si diversificarea formelor si organizării proprietatii.

Restructurarea sociala este mai inertiala decât cea economica fiind determinata de o doza suficient de semnificativa de neîncredere in reforma.

Realizarea reformei economice, a tranzitiei la economia de piata, se dovedeste un proces complicat, cu un impact social puternic, socant si dureros pentru majoritatea populatiei.

Structura (actuala) sociala este nefavorabila angajării si obiectivelor reformei

necesare: 60% -populatie ocupata in sectoarele industriale; 30% - populatie ocupat agricultura (din care 2/3 sint in virsta de peste 55 ani si 2/3 sint femei); 10% - populatie ocu in sfera serviciilor de stat.

Se poate adauga o caracteristica generala de umilinta si complexare (in speci intelectualitatii si tineretului universitar), o imbatrinitie accentuata a populatiei rural intinerire a populatiei urbane industrializata precum si conflictele de virsta (intre batrin tineri).

Se prevede ca procesul de restructurare sociala, in ansamblul corelarilor cu pre etatea particulara mica si mijlocie, se va caracteriza prin deplasarea accentuat populatiei urbane salariate catre structura investitorilor, intreprinzatorilor industriali, agri si mai ales servicii numai daca stimularea catre aceasta va fi corespunzatoare.

Structura taraneasca proprietara individuala - cu sprijinul necesar corespunzator - s deplasa catre formule fermiere si asociative, in conditiile unei legislatii corespunzatoar stimulative.

Restructurarea sociala nu se poate realiza in afara recunoasterii si consolidanselor egale in orice domeniu de intreprindere, a egalitatii tuturor cetatenilor in legilor, a faptului ca oamenii dau un randament cu atat mai mare cu cit rezultatul mu lor le determina mai evident searta - "un egoism sanatos" normal aliat cu sentimente responsabilitatii sociale individuale.

Pentru toate libertatile economice si sociale, necesare unei restructurari sociale si vata propriilor interese ale cetatenilor, se va legifera un cadru corespunzator pentru asigur libertatii de intrare si de iesire de pe piata.

Libertatea intrarii si iesirii de pe piata constituie premisa esentiala a asigurat climatului concurential economic si social, prin multiplicarea agentilor. La rindul climatul concurential este necesar relansarii si dezvoltarii ofertei economice si sociale.

Pentru asigurarea corectitudinii intrarii si iesirii de pe piata, **CONVENTIA DEMOCRATICA** va elabora o strategie unitara, care va defini, in primul rind, responsabilitatile economice, financiare, sociale si morale fata de dezvoltarea pietei muncii a c implicati in promovarea restructurarii agentilor economici de stat, a celor implicati in promov si dezvoltarea intreprinderilor mici si mijlocii.

Restructurarea sociala sustine si, in acelasi timp, ea - prin apartenenta la o intreprindere particulara initiata - devine sursa a restructurarii economice.

In rezultatele de ansamblu a intregii restructurari se va urmarii refacerea si consolidarea traversei de echilibru social si economic a societatii romanesti - patura mijl (mezosocialul societatii), dinamica, manageriala si intreprinzatoare si majoritara fat ponderile de deasupra si de dedesubt (cca. 35 - 45%).

Restructurarea sociala nu poate fi conceputa in afara obligativitatii declararii aver si a justificarii veniturilor de catre demnitari, functionarii publici, de catre orice persoana c decide, utilizeaza bunuri ale statului si foloseste forta de munca salariata in proprietatea de la orice nivel de ierarhizare.

CONVENTIA DEMOCRATICA apreciaza ca, totodata, in urmasorii ani - prin sco si cultura - se va dezvolta o intelectualitate de elita, activa in procesele de creatie si fa moralizator pentru intreaga societate.

Acest program al **CONVENTIEI DEMOCRATICE** asigura, prin aderenta intreg ansamblu societal, introducerea odata cu reforma a resolidarizarii nationale in rezolv intereselor de echilibru social pe baza unor valori morale in propria organizare a fiec cetatean in functie de interesele lui si a celor sociale comunitare.

* Combinatia echilibrata dintre stimularea productivitatii pe de-o parte si de sprijin social pe de alta parte, este una din scopurile de baza ale programului **CONVENTIEI DEMOCRATICE**. Economia de piata si proprietatea privata snt instrumente si nimic mai mult - care depind numai si numai de vointa si priceperea celui care le minuieste.

CAP. IV SECURITATEA SOCIALA

Protectia sociala decurge din dreptul fiecarui cetatean de a fi aparat de riscurile sociale, cum snt: boala, batrinetea, maternitatea, orfanitatea, invaliditatea, somajul, sarcinile familiale (in special ale familiilor cu mai multi copii), inflatia, instabilitatea monetara.

Un stat este democrat si social mai ales in functie de masura preocuparii, in mod direct si responsabil, de securitatea sociala a cetatenilor sai. Fara de aceasta, nu numai libertatea si traiul civilizat nu ar fi posibile, dar si stabilitatea politica si economica a tarii ar fi serios amenintate.

In prezent se traverseaza o flagranta contradictie intre obiectivele protectiei sociale si resursele disponibile in acest scop. Un timp disimulata prin masuri populiste, care au afectat in special acumularea si deficitul bugetar, iar prin consumul social asigurat din import rezervele valutare ale tarii, aceasta contradictie capata acum forme acute.

Refacerea si dezvoltarea sistemului de securitate sociala, in conceptia **CONVENTIEI DEMOCRATICE**, isi are originea in echitatea sociala si se va regasi in institutiile securitatii sociale. Ideea protejarii celui mai slab - lipsit de posibilitatea de a muncii (someri, copii, batrini, handicapati etc.) - isi va gasi corecta aplicabilitate practica.

Tot ce se ofera prin securitatea sociala necesita o finantare, si tot ce se finanteaza, este un sacrificiu al populatiei. Acest sacrificiu, benefic, nu trebuie numai masurat sau distribuit echitabil, ci el trebuie si astfel dimensionat ca prin impozitele si contributiile percepute sa nu influenteze negativ desfasurarea economica sau chiar sa o frineze.

De aceea se cere o echilibrare financiara rezonabila care sa duca la o incercare convenabila a tuturor platitorilor implicati: patronii, patronatele, salariatii si impozabilii.

Protectia sociala este un obiectiv esential, a carui realizare depinde de mersul reformei, dar ii si conditioneaza reusita. Trebuie pornit numai de la interdependentele reale dintre economie si social, abordate realist fara demagogie.

Economiei de piata cu valori sociale, pe linga ordinea pietei, ii este necesara si o ordine sociala, bazata pe oferirea unei multitudini de servicii sociale in diferite domenii (casnicie si familie, sanatate, ocuparea fortei de munca, batrini si urmasi, locuire, ajutoare de viata, consecinte ale unor evenimente de munca, politice etc.).

Structural protectia sociala se va plasa la trei niveluri:

- protectia intregii societati - acordata tuturor membrilor comunitatii;
- protectia unor categorii sociale - acordata tuturor membrilor unor anumite categorii, in mod automat: copii, tineri, virstrnici, invalizi, someri;
- protectia personalizata - acordata persoanelor pe baza nevoilor concrete: boala, maternitate, orfanitate, invaliditate, handicap, saracie, calamitati naturale si sociale.

CONVENTIA DEMOCRATICA considera ca refacerea si dezvoltarea sistemului de securitate sociala trebuie bazata pe:

- redefinirea si asigurarea conditiilor minime necesare existentei tuturor membrilor societatii aflate in nevoie, precum si a unor drepturi speciale acordate de stat pentru acesti membri;

- realizarea efectiva a drepturilor de asigurare sociala prin repartizarea echitabila a surselor din venitul national;

- stimularea solidaritatii sociale la constituirea fondurilor de asigurari sociale printr-o politica fiscala adecvata;

- stabilirea unui raport corespunzator intre contributia sociala individuala si datelor societatii in protejarea celor aflate la nevoie;

- introducerea si optimizarea sistemului de corelare intre contributia salariatului si a patronului la fondul asigurarilor sociale;

- diversificarea de asigurari sociale, in raport cu gradul de contributie la constituirea fondurilor de asigurari sociale;

- corelarea progresiva a cuantumului unor drepturi de asigurari sociale (per indemnizatii pentru incapacitate temporara de munca etc.) cu venitul profesional.

Sunt necesare:

* **Redefinirea prin lege a protectiei sociale**, cu multiplicarea si diversificarea elementelor in raport cu care sunt definite riscurile sociale - toate acele imprejurari nefavorizate pentru cetatean, de natura sa-i diminueze veniturile necesare unui trai corespunzator.

* **Garantarea securitatii sociale**, in principal prin:

- extinderea actiunii de protectie sociala la toate evenimentele care pot influenta negativ securitatea sociala a cetatenilor, inclusiv instituirea unor mecanisme eficiente de protectie a consumatorului;

- compensarea veniturilor tuturor persoanelor ale caror resurse sunt inferioare nivelului vital, in cadrul unui program larg institutionalizat;

- protejarea sociala diferentiata a salariatilor prin introducerea unui sistem specific de masuri:

1. **Garantarea tuturor cetatenilor apti de munca a conditiilor exercitarii activitatii profesionale**, prin:

• asigurarea unor politici coerente de creare de locuri de munca, de ocupare a fortei de munca la un nivel cit mai ridicat;

• combaterea somajului pe termen lung;

• stimularea dezvoltarii si extinderii proprietatii individuale si asociate, de productie de servicii, in corelare cu combaterea zonelor geografice de somaj pe termen lung. In mod special, sustinerea dezvoltarii acestora in centrele urbane mici si la sate, pentru asigurarea stabilitatii populatiei si prevenirea supra-aglomerarii oraselor medii si mari;

2. **Apararea juridica a salariatilor indiferent de natura muncii prestate, impotriva unor evenimente care ameninta exercitiul activitatilor profesionale.**

3. **Asigurarea unor nivele decente si corecte ale veniturilor profesionale**, in corelare directa cu gradul de importanta economica si/sau sociala a activitatii.

- Extinderea actiunilor de protectie sociala prin cuprinderea in sistemul asigurarilor sociale a masurilor privind: siguranta locului de munca si a cistigului, a distribuirii echitabile a veniturilor de compensare pentru perioadele de inactivitate fortata (somaj, incapacitate de munca, maternitate);

- Promovarea unor programe de protectie sociala multiforme, care sa cuprinda in categoria riscurilor sociale generatoare de compensari banesti pentru populatia defavorizata efectelor inflatiei, nivelului chiriilor, devalorizarii monetare etc.;

- Introducerea sistemului de asigurari sociale contributiv pentru taranii batrini, co-

tuit pe criterii echitabile fata de sistemul aplicat salariatilor.

* Crearea unor surse alternative de finantare a cheltuielilor sociale prin combinarea sistemului contributiv cu cel al impozitarii.

* O politica consecventa de stimulare a agentilor economici, indiferent de natura si forma juridica a proprietatii, prin diminuarea impozitelor pe profit, corespunzator dezvoltarii voluntare de activitati de protectie sociala a salariatilor: constructia de locuinte, protectia si sprijinul tinerilor si familiei acestora, recalificarea si perfectionarea profesionala, integrarea profesionala a handicapatilor, introducerea sistemelor suplimentare de pensii (case de pensii ale agentilor economici).

In perioada imediat urmatoare, fata de evolutia preturilor si de resursele disponibile, pentru protejarea puterii de cumparare a veniturilor cetatenilor se va continua ajustarea acestora (salarii, pensii indemnizatii de somaj, alocatii, burse, ajutoare sociale) prin indexare si/sau compensare in functie de evolutia venitului mediu national.

Fiind necesara o perioada de analiza si de pregatire, dupa un dialog national bazat pe principiul - nimeni nu trebuie exclus, interesele nici unui cetatean nu trebuie ignorate - purtat de guvern, patronat, syndicate, banci si partidele politice care sa duca la un contract social al raspunderilor si participarii intregii societati la restructurarea si revitalizarea reformei, in mod gradat, prin tratarea diferentiata in locul actiunii globale, se va proceda la realizarea urmatoarelor OBIECTIVE:

a) Somaj

- ajutorul de somaj actual se va inlocui cu doua alternative de ajutor: ajutor obisnuit si ajutor majorat. Ajutorul majorat se va acorda pe perioada primelor 6 luni de somaj. Dupa 6 luni, se va primi ajutor de somaj obisnuit.

- marirea etapizata a quantumului minim actual al ajutorului de somaj pe primele 6 luni, pina cind se va trece la cele doua forme de ajutor de somaj;

- acordarea ajutorului de somaj se va face pe o perioada de 1 an. Ajutorul de somaj obisnuit se va corela cu salariul minim brut pe economia nationala, dar nu va putea fi mai mic de 85% din acesta;

- indemnizatie (de asistenta sociala) de somaj, stabilita anual, acordata fara limita de timp persoanelor care nu mai pot beneficia de ajutor de somaj, cu dificultati dovedite la reinser-tia profesionala. Indemnizatia de somaj nu va fi mai mica de 65% din salariul brut minim pe economia nationala si se va scuti pe o perioada de 12 luni de plata CAS-ului, fara ca prin aceasta sa se afecteze drepturile de asigurari sociale si de pensie;

- reglementarea, in conditii echitabile, a dreptului de asigurari sociale cuvenite salariatilor in caz de somaj partial (tehnice);

- prevenirea unui somaj radical prin reglementarea posibilitatilor de functionare a ocuparii locurilor de munca prin prestatia in tandem (divizarea locului de munca: 1 loc/2 angajati sau 2 locuri/3 angajati), munca pe perioada limitata, munca la distanta (domiciliu), contracte de munca pe capacitate de productie (programe partiale) etc.

- acordarea tinerilor in virsta de pina la 26 de ani, absolventi ai unei forme de invatamint de formare profesionala, a unui ajutor de somaj corelat cu marimea salariului minim net pe economia nationala, pe o perioada de 1 an;

- crearea si functionarea retelei de conversie si reintegrare profesionala a somerilor;

- stimularea somerilor sa devina intreprinzatori prin acordarea cumulata a

ajutorului de somaj convenit pe o perioadă de până la 1 an de zile, la cerere, ca mijloc investițional inițial, și prin diversificarea ajutoarelor financiare (credite de completare preferențială, scutiri de obligațiile de asigurări sociale, de pensie pe o perioadă de timp etc.), pentru toate cazurile de inițiere a unor activități particulare productive industriale, agricole și de servicii;

- trecerea la ajutorul de somaj în sumă fixă în funcție de evoluția proceselor de dezvoltare, restructurare și de stabilizare a situației economice;
- reglementarea unei perioade mai mari de un an pentru acordarea ajutorului de somaj în funcție de evoluția rezultatelor economice și a fondurilor contribuabile.

b) Pensii

- asigurarea unei pensii de bază pentru toți salariații, stabilită pe baza de procent și a cărui cantum va fi în funcție de durata muncii prestate și mărimea salariilor primite în ultimele 24 de luni premergătoare datei pensionării;

- adaptarea cu regularitate a pensiilor de bază nivelului crescând al salariilor și, în același timp, apararea lor de devalorizarea monetară;

- departajarea cotei de contribuție la fondul asigurărilor sociale, între patron și salariați, precum și fixarea unei cote superioare în sarcina patronatului;

- acordarea de pensii de invaliditate indiferent de natura invalidității și de vechimea în muncă, dar diferențiate în funcție de gradul invalidității;

- desființarea obligației de cotizare pentru pensia suplimentară și legiferarea dreptului fiecărui cetățean, indiferent de profesiune sau activitate, de a contribui benevol și nelimitat la fondul pensiei suplimentare;

- introducerea sistemului de asigurare socială bazat pe contribuții obligatorii și benevole, care să permită obținerea unor pensii egale cu venitul din muncă;

- pensionarea progresivă și anticipată, la cerere, asigurându-se beneficiarilor (în vârstă de peste 50 de ani - femei, 55 de ani - bărbați), pentru perioade limitate, de pensii în cantum de cel puțin 60-65% din salariul avut;

- combinarea sistemului contributiv (obligatoriu și benevol) cu impozitarea pe venit pentru finanțarea cheltuielilor necesare plății pensiilor;

- uniformizarea drepturilor la pensiile cuvenite salariaților și liber profesioniștilor;

- recunoașterea dreptului la o pensie socială în favoarea cetățenilor incapabili să participe la munca eficientă și lipsiți de resurse materiale (oameni dezavantajați de natură socială și de altă natură);

- introducerea sistemului de asigurare a pensiilor;

- întreprinderea de măsuri pentru constituirea fondurilor particulare de pensii și privatizarea treptată a sistemului de pensii de stat.

c) Alocatii de stat si prestatii familiale

- introducerea cantumului unic, nediferențiat în funcție de venitul părinților și raționalizarea copiilor, pentru alocația de stat pentru copii, până la 18 ani, indiferent de calitatea de salariat sau de sustinator legal. Volumul total al acestor alocații se va corela cu evoluția mediei lunare a produsului intern brut.

- corectarea și diversificarea sistemului de ocrotire a maternității:

• creșterea indemnizației de maternitate;

• introducerea dreptului la o indemnizație pentru femeia și mama casnică pe durata creșterii și îngrijirii copiilor până la vârsta de 7 ani;

• acordarea pe timp de 12 luni de la nasterea copilului a unei alocatii suplimentare pentru cresterea acestuia, in cazul in care unul dintre parinti este somer sau angajat pentru o munca productiva mai mica de 20 de ore saptaminal.

- diversificarea sistemului de prestatii familiale:

• instituirea unor prestatii speciale la nivel local de asistenta sociala pentru saraci si familiile acestora (sot, sotie, copii);

• recunoasterea unei indemnizatii in favoarea sotului vaduv sau divortat care are in exclusivitate cresterea copilului minor;

• acordarea unei indemnizatii suplimentare diferite pentru copiii orfani de unul sau ambii parinti pina la terminarea instruirii;

• acordarea, la cerere, oricaruia din parinti a unui concediu suplimentar, platit de catre agentul economic la nasterea copilului sau pentru ingrijirea copiilor bolnavi in virsta de pina la 7 ani.

- introducerea ajutorului social pentru continuarea si perfectionarea instruirii, in beneficiul elevilor si studentilor ai caror parinti nu depasesc un anumit plafon de venituri;

- introducerea sistemului de asigurari sociale bazat pe gratuitati si restitui de pina la 60% din valoarea tratamentului medical, balnear, cu efect cosmetic (coroane, punti dentare, ochelari, surditate etc.) si medicamentos, diferentiat pe categorii de venituri;

- pentru familiile dependente social, cu copii minori si cu venituri situate la sau sub nivelul salariului minim pe economie, se va asigura gratuitatea tratamentului medical si medicamentos.

d) Asistenta sanitara.

Este nevoie de un nou sistem de asistenta medicala, realizat printr-un proces evolutiv, avind un caracter mixt - public si particular - si orientat pentru tratarea bolilor, ingrijirea si prevenirea lor, bazat pe:

- Diversificarea finantarii, pentru intreg sistemul medical public prin mentinerea subventionarii bugetare, care se va creste cu prioritate in mod esalonat corespunzator necesitatilor reale. Subventionarea bugetara se va completa prin incasarile provenite din prestarile proprii, care se vor extinde si diversifica. Suplimentar, se va introduce asigurarea de sanatate, independenta - ca sursa de administrare - de orice alte asigurari sau impozitari asupra veniturilor;

- Accesibilitatea actului medical, se va creste prin inlaturarea ingradirii teritoriale si se va integra intr-un sistem ierarhizat pe trei nivele de dispunere a furnizorilor de servicii medicale:

• servicii de asistenta primara, asigurate prin medicul de familie si in policlinici si dispensare de medici generalisti, omnipracticieni;

• servicii de asistenta secundara, asigurate in centre de diagnostic si in complexe spital - policlinici de medici specialisti;

• servicii de asistenta tertiara, in clinici de obicei universitare, asigurind asistenta ultraspecializata.

Decizia infiintarii unitatilor publice de asistenta primara va reveni organismelor administrativ-teritoriale.

- Libertatea actului medical, comporta totala libertate a pacientului de a-si alege medicul, unitatea sanitara si asistenta medicala pe care o doreste, publica sau particulara. Un nivel corespunzator de asistenta se va asigura si in conditiile de gratuitate si de accesibilitate generala;

- Responsabilitatea actului medical. Indiferent de natura si felul asistentei medicale,

publica sau privata, medicul poarta responsabilitatea consecintelor actiunilor sale profesionale. Evaluarea acesteia se va face numai de catre organismele profesionale ale medicilor. Medicul sub nici o forma nu se va mai asimila functionarului public;

- **Complementaritatea serviciilor publice si particulare**, se va realiza la nivelul asistentei medicale primare si secundare, atat de stationar cit si ambulatoriu. Asigurarea de sanatate va permite acordarea asistentei medicale, in sistemul liber-optional, in retea publica si in cea particulara. Ea va rezolva, prin gratuitate, si costul tratamentului ambulatoriu.

- **Subordonarea retelei sanitare**, in intregul sau este fata de Ministerul Sanatatii, organele puterii administrative neavind nici o autoritate profesionala asupra corpului medico-sanitar;

- **Diferentierea zonala**. Intreaga politica de asistenta sanitara, pe linga cadrul general de organizare si de desfasurare, va asigura si o diferentiere zonala privind dotarea si alocatiile bugetare in functie de specificul zonei, gradul de morbiditate si gradul de expunere si izolare a cadrelor medicale.

- **Reorganizarea si modernizarea sistemului sanitar** se vor realiza concomitent. Se vor tehnologiza progresiv toate unitatile incepind cu cele de asistenta tehnica primara si se va asigura un personal medical cu instruirea corespunzatoare. In primul rind, cel mediu (la care deficitul actual este deosebit de mare). Se va introduce administrarea prin managementul medical.

- **Formarea si perfectionarea personalului medical**, indiferent de sectorul (public/particular in care functioneaza, se va realiza intr-un sistem coerent, acreditat si supravegheat de stat si de catre asociatiile profesionale ale medicilor, care va asigura si instructia necesara.

Orice promovare in sistemul medical public va avea la baza numai concursul medical.

Prognostizarea si politica formarii de cadre de specialitate revine Ministerului Sanatatii, inclusiv pentru formarea in invatamintul medical privat.

- **Programe nationale speciale**. Asigurarea integralitatii programului de asistenta sanitara impune dezvoltarea unor programe nationale speciale de asistenta si cercetare medicala pentru: cancer, boli cardio-vasculare, boli virale incluzind si SIDA, sanatate mintala, imunologie, geriatrie si boli degenerative, precum si intr-o serie de boli profesionale, sociale, ereditare, congenitale.

- **Privatizarea activitatilor sanitare si a capitalului de stat** se va face treptat, initial stimulindu-se asistenta privata ambulatorie (medicul de familie, policlinici cu plata, medicina de grup, cabinete individuale, laboratoare etc.). In acest scop se va facilita obtinerea de credite convenabile, se va incuraja si sprijini organizarea de banci specializate etc.

CAP. V CONVENTIA DEMOCRATICA, SINDICATELE, ORGANIZATIILE PROFESIONALE SI FAMILIA

Sindicatele si organizatiile profesionale, forme ale pluralismului social, sint azi institutii reprezentative si independente de structurile statului, cu un puternic caracter de modernitate in apararea si promovarea intereselor profesionale, economice, sociale si culturale ale membrilor lor, ale drepturilor acestora izvorite din raporturile de munca legiferate, dar care necesita o continua perfectionare.

In conceptia CONVENTIEI DEMOCRATICE, syndicatele si organizatiile profesio-

nale trebuie sa devina parteneri active si permanent implicate, prin dialogul purtat intre acestea, patronat si guvern, in stabilirea calendarului, ritmurilor, costurilor sociale ale reformei si in corelarea evolutiei economice cu cea sociala.

CONVENTIA DEMOCRATICA isi va asuma permanent rolul de mediator echilibrat si de arbitru loial al conflictelor syndicate - organizatii profesionale - patronate, pe baza apelului la capacitatea reciproca de subsidiaritate si de dialog social, acesta privit ca un dialog constientizat spre solutii de compromis in favoarea echilibrului general economico-social si a solidaritatii sociale.

CONVENTIA DEMOCRATICA considera syndicatele si organizatiile profesionale institutii de natura apartinica, formate liber si voluntar ca urmare a instinctului de sociabilitate al salariiilor si patronilor, in legatura reciproca pentru a-si apara interesele specifice, pentru a realiza, in mai inalt grad, dreptatea sociala, imbunatatirea substantiala a proceselor de productie, perfectionarea muncii si a protectiei sociale, respectarea si dezvoltarea persoanei umane si a demnitatii ei.

In ceea ce priveste familia, pentru democratiia pluralista pe care o concepem, aceasta este, de asemenea, o institutie fundamentala constituita prin exprimarea naturii si modului de viata si are drepturi proprii si specifice concordante cu celelalte forme ale sociabilitatii. Ea trebuie bazata numai pe existenta proprie. Statul trebuie sa recunoasca astfel familia, sa o ajute si sa o protejeze.

CAP. VI MEDIUL IN CARE TRAIM

Constatam ca problemele mediului au fost tratate pina acum in Romania intr-un mod iresponsabil.

Persistenta starii de poluare avansata a ecosistemelor - apele de suprafata si de adancime, aerul puternic contaminat in tot felul in zonele industriale si orase, solul infestat si deosebit de chimizat si in unele zone desertificat, padurile, a caror grad de regenerabilitate a scazut si sint afectate si de irationalitatea exploatarei - obliga o mare parte a populatiei tarii sa suporte in continuare:

- consumul unor produse agricole, primare si prelucrate, infestate cu produse secundare rezultati din descompunerea ingrasamintelor artificiale si pesticidelor;
- respirarea unei atmosfere cu gaze active si periculoase pentru sanatate, precum si cu o serie de pulberi active la nivelul biologicului.

Intre activitatile economice si ecologice este necesara stingerea conflictului existent, iar toate masurile de protejare a mediului inconjurator trebuie considerate ca fiind costuri normale de productie.

CONVENTIA DEMOCRATICA sustine necesitatea imediata a unei strategii nationale in domeniul mediului care sa porneasca de la conceptul unei abordari durabile pentru care dezvoltarea socio-economica si conservarea resurselor sint inseparabile.

- O lege noua privind protectia si conservarea mediului si a resurselor este mai necesara ca oricind, conditionind, si chiar putind schimba, actiuni si programe intregi privind restructurarea economiei.

- Restructurarea structurilor productive nu va urmari obtinerea unor performante cu

orice pret, ci si, mai ales, minimizarea impactului asupra mediului ambiant si asigurarea unei depline compatibilitati cu aceasta.

- O prioritate a primei etape o va constitui reducerea a efectelor nocive rezultate din functionarea unor capacitati. In etapele urmatoare se va intensifica eliminarea efectelor nocive, componente de prevenire si prezervare, ecologizare si biologizare a pamintului agricol pe baza unui randament marginal convenabil.

- Se considera necesara marirea numarului rezervatiilor biosferei, iar rezervatiile degradate vor fi puse in stare functionala normala.

- Padurile se vor proteja in mod special prin reducerea drastica a taierilor.

- Sistemului informational de supraveghere si protectia mediului i se vor asigura toate facilitatile pentru atingerea in 2-3 ani a unei functionari normale.

- Propaganda audio-vizuala se va asigura mai ales in mod gratuit.

- Dirijarea surselor financiare se va face diferentiat in functie de intensitatea poluarii unor zone cu grad sporit de pericolozitate.

- In dezvoltarea economica a noilor proprietati particulare/publice se va tine seama de impactul asupra integritatii mediului, sanatatii populatiei si calitatii vietii. Orice promovare de investitie nu va mai fi posibila fara "avizul de mediu".

- Pentru conservarea mediului ambiant se vor initia activitati ferme de salubritate, prin actiuni corespunzatoare de colectare, reciclarea si valorificarea deseurilor de catre agentii economici specializati.

- Se vor initia si stimula programe si preocupari inter si multidisciplinare concrete, pentru educatia si formarea cadrelor de specialitate si a populatiei.

Invatamintul superior trebuie sa dezvolte imediat aceasta cerinta (ingineria si tehnologia mediului inconjurator, economia mediilor ecologice, specialitate si obiect de studiu).

- Se va crea din punct de vedere juridic un drept veritabil al mediului inconjurator prin: introducerea delictului de prejudiciu ecologic si permiterea interventiei preventive a judecatorilor pentru impiedicarea prejudiciilor asupra mediului.

- Se vor obliga agentii economici, si in special agricultura, indiferent de felul proprietatii, printr-o fiscalitate corespunzatoare, sa utilizeze tehnici nepoluante.

- Agentii economici, in special cei din agricultura, vor fi obligati, indiferent de felul proprietatii, printr-o fiscalitate corespunzatoare, sa utilizeze tehnici nepoluante.

- Se vor respecta cerintele de conservare a mediului ambiant corespunzator contextului general european.

CAP.VII - ROMANIA - STAT EUROPEAN

POLITICA EXTERNA A Romaniei, tara asezata intr-o Europa inca artificial impartita intre Vest si Est - o lume inca instabila si periculoasa in unele zone - se va constitui ca o urmare fireasca a politicii sale interne, pe care o va reflecta armonios. Politica externa a Romaniei se va concretiza de o maxima transparenta si se va intemeia deopotriva pe principiile Cartei O.N.U., pe cele ale C.S.C.E., ale Declaratiei Universale a Drepturilor Omului, precum si pe cele ale Cartei de la Paris.

Natiunea romana a avut si are un rol european, care trebuie pastrat si consolidat. Ea trebuie sa-si cultive vocatia de partener si mediator, deschis dialogului si cooperarii.

Pozitia geografica, traditiile istorice nationale si realizările Romaniei justifica telurile politicii externe promovata de **CONVENTIA DEMOCRATICA**:

- redobindirea de către Romania a locului ei firesc in Europa si participarea cu drepturi depline la procesul de integrare europeana;
- reintregirea teritoriului national stirbit in urma nefastului tratat Ribbentrop-Molotov;
- asigurarea conditiilor optime de securitate, decurgind din integrarea europeana a tarii noastre;
- crearea conditiilor pentru reinnoarea legaturilor spirituale si materiale cu diaspora romana;
- promovarea cooperarii economice regionale cu tarile vecine, pregatind astfel integrarea Romaniei in C.E.H.

1. PRIORITATI

Scopul prioritar al politicii externe a Romaniei este de a convinge comunitatea internationala de atasamentul poporului roman fata de principiile democratiei. Existenta in Romania a unor forte politice potrivnice ideologiilor totalitare si capabile sa determine recunoasterea Romaniei drept partener necesar si eficient in opera de construire a noii Europe, va duce la stergerea inegalitatii de tratament la care sint supuse fostele tari comuniste din Europa de est.

Politica externa a **CONVENTIEI DEMOCRATICE** va urmari sa dea o imaginea reala a unei **ROMANII** reinviata din tragedia ultimei jumatati de veac.

2. RELATII EXTERNE

Romania va intretine relatii normale cu toate statele lumii, pe baza principiilor enuntate mai sus, ceea ce nu exclude necesitatea unor nuanteri, in functie de asezarea geografica si de afinitatea de interese.

Data fiind pozitia Statelor Unite in apararea valorilor democratiei in lume si rolul jucat de ele in economia si securitatea mondiala, **CONVENTIA DEMOCRATICA** doreste ca Romania sa dezvolte cu aceasta tara relatii stabile, care sa-i asigure statutul de partener corect si credibil.

In ceea ce priveste Europa, se va actiona permanent pentru ca Romania sa fie acceptata in toate organismele europene.

Romania va intretine legaturi amicale, intemperate pe interese comune, cu tarile din Balcani, tari a caror pozitie geografica le impune ca parteneri apropiati.

CONVENTIA DEMOCRATICA considera ca imbunatatirea imaginii Romaniei in exterior poate contribui la o apropiere importanta si semnificativa de structurile N.A.T.O., ceea ce ar conduce la stabilitate in aceasta parte a Europei.

CONVENTIA DEMOCRATICA acorda un rol deosebit Organizatiei Natiunilor Unite, careia trebuie sa i se atribuie puteri sporite, pina la dreptul de interventie militara, in situatia agresiunilor indreptate impotriva unui stat membru al O.N.U sau in cazurile flagrante de sprijinire a terorismului international.

3. DREPTURILE OMULUI, MINORITATILE NATIONALE

Ignorarea si dispretuirea drepturilor omului au dus in secolul nostru la acte de barba-

rism ce revolta constiinta omenirii. Considerindu-se ca faurirea unei lumi in care fiintele umane eliberate de teama si mizerie se vor bucura de libertatea cuvinutului si a convingerilor, a fost proclamata Declaratia Universala a Drepturilor Omului, din care **CONVENTIA DEMOCRATICA** isi face o lege morala fundamentala.

Problemele privind minoritatile nationale nu pot fi rezolvate decit intr-un cadru politic democratic, bazat pe un stat de drept, cu un sistem judiciar independent, eficace. Acest cadru garanteaza respectarea deplina a drepturilor omului si libertatilor fundamentale, egalitatea in drepturi si conditii egale pentru toti cetatenii.

Reuniunea de la Copenhaga din 29 iunie 1990, urmare a C.S.C.E., a intrunit consensul tuturor tarilor Europei ca respectarea drepturilor persoanelor apartinind minoritatilor nationale, considerate ca drepturi ale omului universal recunoscute, este un factor esential al pacii, justitiei, stabilitatii si democratiei in statele participante.

Interesul national vital al Romaniei este instaurarea unui climat de pace sociala, una din componentele acesteia fiind si garantarea si respectarea libertatilor si drepturilor minoritatilor nationale, egale cu cele ale cetatenilor de nationalitate romana.

- Combatind orice forma de extremism, **CONVENTIA DEMOCRATICA** se promitea pentru respectarea drepturilor tuturor minoritatilor etnice sau religioase. Dialogul dus in spiritul tolerantei si ratiunii va servi drept mijloc de aplanare a conflictelor interetnice.

A recunoaste dreptul fiecarei minoritati la libera dezvoltare a culturii proprii si la pastrarea identitatii etnice nu inseamna a pune in discutie integritatea teritoriala si caracterul unitar al statului roman.

Pe baza principiilor cuprinse in **PROCLAMATIA DE LA ALBA IULIA**, in conformitate cu tratatele si conventiile internationale la care Romania este parte, promovind solutiile pozitive ale unor state democratice, recunoastem dreptul minoritatilor nationale la pastrarea si dezvoltarea identitatii lor culturale, lingvistice, etnice, religioase si politice.

Consideram ca pentru perfectionarea cadrului juridic adecvat acestor cerinte este necesar un "**STATUT AL MINORITATILOR NATIONALE**", in conformitate cu conventiile internationale la care Romania face parte si in special Documentul Reuniunii de la Copenhaga, care in Capitolul IV (art. 30-40) stabileste cu putere de lege drepturile minoritatilor nationale.

Adoptind o politica echilibrata in privinta libertatilor si drepturilor minoritatilor **CONVENTIA DEMOCRATICA** are in vedere atit principiile de morala si echitate proclamate de membrii sai, cit si apararea intereselor vitale ale Romaniei.

CONVENTIA DEMOCRATICA nu va abdica niciodata de la principiul: "**NU VREM SA DEVENIM DIN ASUPRITI, ASUPRITORI**".

Constienta de pericolele pe care orice politica de izolare a minoritatilor le comporta pentru stabilitatea interna si imaginea Romaniei, **CONVENTIA DEMOCRATICA** se pronunta pentru implicarea tuturor minoritatilor in reconstructia morala, economica si sociala a tarii.

CONVENTIA DEMOCRATICA din ROMANIA respinge cistigarea de capital politic prin manipularea sentimentelor nationale ale populatiei, prin propagarea deliberata a suspiciunii si adversitatii in relatiile interetnice. Prestigiul Romaniei nu poate fi dobindit prin actiuni nationalist-sovine si demagogie patriotarda, ci numai prin afirmarea valorilor proprii, singurele capabile sa dea **DIMENSIUNEA REALA A POPORULUI ROMAN**.

4. REINTREGIREA TERITORIALA A ROMANIEI

Intrucit Pactul Ribbentrop-Molotov a fost de la inceput un act abuziv si ilegal, urmat de o agresiune asupra integritatii teritoriale a Romaniei, si tinind seama de conditiile istorice rezultate de indelungata ocupatie sovietica asupra unor teritorii ce apartineau de drept Romaniei, **CONVENTIA DEMOCRATICA din ROMANIA** considera ca problema reintregirii teritoriului Romaniei trebuie discutata numai in cadrul creat de "Actul final al Conferintei pentru Securitate si Cooperare Europeana" de la Helsinki si de Carta de la Paris, orice modificare de frontiere neputind fi impusa din afara, ci numai rezultata din acorduri incheiate intre statele suverane implicate.

Consideram ca Romania trebuie sa intretina relatii privilegiate cu Republica Moldova, in spiritul idealului national al reintregirii teritoriilor rapite de URSS cu incepere din anul 1940, atita timp cit aceasta se va mentine in actuala forma.

*Un stat puternic, o societate prospera,
o natiune generoasa, o tara reintregita:
ACEASTA ESTE ROMANIA PE CARE O DORIM.*

Asa sa ne ajute Dumnezeu !

CONVENTIA DEMOCRATICA din ROMANIA

Bucuresti, iulie, 1992